

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania

„Gminy Powiatu Świeckiego”

Lokalna Grupa Działania
„Gminy Powiatu Świeckiego”

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznej nr 5/3/2017 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 sierpnia 2017 roku. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się z w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem a czerwcem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Panu Prezesowi, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankietę.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Gminy Powiatu Świeckiego” została opracowana w 2015 roku, a pierwsze nabory ogłoszono w połowie 2017 roku. Zaplanowano jeden cel ogólny: *Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru LGD* oraz 3 cele szczegółowe:

- Rozwój gospodarczy obszaru LGD;
- Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- Podnoszenie atrakcyjności obszaru LGD poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/kulturalnej, zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocję.

Do celów szczegółowych przypisano przedsięwzięcia, a do wszystkich poziomów odpowiednie wskaźniki. Osiągnięcie poszczególnych celów i przedsięwzięć możliwe było dzięki szczegółowo zaplanowanemu budżetowi. Trudnością w rozliczeniu postępu rzeczowego i finansowego jest fakt, że realizacja poszczególnych przedsięwzięć jeszcze trwa. Część przedsięwzięć jest już rozliczona, część jest na etapie realizacji po podpisaniu umów, a część czeka na ogłoszenie i przeprowadzenie naborów. Ustalenie daty granicznej na koniec 2021 roku pozwoliło zweryfikować postępy w osiąganiu wskaźników odpowiednie do zakładanego planu działania. Trudno na tym etapie mieć pewność co do ostatecznego rozliczenia Strategii, ale jakość pracy i doświadczenie pracowników oraz Zarządu LGD pozwala mieć uzasadnione przypuszczenie, że uda się osiągnąć wszystkie założone wskaźniki przed końcem 2024 roku.

Strategia została opracowana na podstawie diagnozy opisującej sytuację społeczną i gospodarczą na podstawie danych z 2014 i 2015 roku. Przez ostatnie 7 lat doszło do znaczących zmian w zakresie, który opisany jest w Strategii. Zmalała liczba mieszkańców obszaru objętego LSR, maleje również liczba osób w wielu przedprodukcyjnym czyli dzieci i młodzieży. W sferze gospodarczej najbardziej dotkliwy jest spadek liczby osób w wieku produkcyjnym (o 6%). Wzrasta natomiast liczba mieszkańców wieku poprodukcyjnym. Mimo niekorzystnych trendów demograficznych wzrasta liczba podmiotów gospodarczych, niestety nie jest to zmiana równomiernie rozłożona na poszczególne gminy powiatu.

Znacząco spadła natomiast liczba bezrobotnych (o 42% względem 2015 roku), a wskaźnik bezrobocia wynosi 4,1% i jest niższy niż średnia województwa. Znaczące spadki zanotowano również w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej, oraz liczbie rodzin pobierających zasiłki na dzieci.

Wzrosła liczba organizacji pozarządowych (również za sprawą reaktywacji Kół Gospodyń Wiejskich). Poprawiły się również warunki obsługi ruchu turystycznego, wzrosła liczba dostępnych miejsc noclegowych.

Mieszkańcy oceniający warunki życia na obszarze powiatu Świeckiego są umiarkowanymi optymistami. 42% uważa, że dana gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogą

realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby. Co trzeci z badanych nie był w stanie wypracować jednoznacznego stanowiska, a 28% nie zgodziło się z powyższym stwierdzeniem. Mieszkańcy zadowoleni są z infrastruktury drogowej, sportowej i kulturalnej, a niezadowoleni z oferty pomocowej dla młodych, bezrobotnych, kobiet czy seniorów. Brak jest również, zdaniem respondentów, zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów.

Ocena funkcjonowania LGD dokonana przez wnioskodawców była zdecydowanie pozytywna. Wysoko oceniono komunikację z biurem i pracownikami, kompetencje merytoryczne, wiedzę i zaangażowanie. Stąd też bezpośrednie kontakty z biurem LGD są wymieniane, obok strony internetowej, jako najczęstsza formuła pozyskiwania wiedzy o tym co dzieje się w LGD. Wysoko oceniono również doradztwo udzielane bezpłatnie przez pracowników biura.

Plan komunikacji i plan szkoleń realizowane są na bieżąco i w razie konieczności aktualizowane. Szkolenia i spotkania kierowane do potencjalnych wnioskodawców organizowane są bezpośrednio przed naborami, a ich forma dopasowana do kategorii odbiorców. Szkolenia wewnętrzne dla pracowników biura oraz organów Stowarzyszenia są zróżnicowane i odpowiednie do aktualnych potrzeb.

Działania promocyjne i aktywizacyjne zostały zaplanowane z rozmachem i tak były realizowane do 2020 roku. Ogłoszona pandemia i zastosowane rządowe obostrzenia dramatycznie ograniczyły aktywność LGD w tym zakresie. Obecnie działania pracowników oraz Zarządu zmierzają do wznowienia organizacji warsztatów i spotkań oraz uczestnictwa w wydarzeniach innych instytucji. Dotychczasowe działania ukierunkowane były na promocję obszaru powiatu Świeckiego, ze szczególnym uwzględnieniem walorów turystycznych Kociewia.

Promocji turystycznej dotyczył również projekt współpracy. Razem z dwiema innymi grupami z Kociewia oraz jedną z Niemiec opracowano i przeprowadzono ciekawą operację będącą nie tylko wymianą doświadczeń, ale przede wszystkim promocją obszaru LGD.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne	6
3.4.	Pytania badawcze	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju	14
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju	35
5.3.	Funkcjonowanie LGD	42
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	57
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	61
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	69
8.	Bibliografia.....	71
9.	Spis tabel i wykresów	71
10.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania.....	74

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 sierpnia 2017 roku opracowane zostaną odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?

- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaki jest wpływ systemu zbierania i przekazywania informacji o wdrażaniu i monitoringu Urzędu Marszałkowskiego na sprawność funkcjonowania LGD?
- Jak LGD funkcjonowała w warunkach niepewności legislacyjnej?
- Czy długość procesu weryfikacji wniosków wpłynęła na planowe osiągnięcie wskaźników oraz na wizerunek LGD?
- Czy zasady realizacji projektów grantowych PROW spełniały kryteria prostoty i przyjazności finansowej dla LGD i realizatorów zadań?
- Czy brak standaryzacji procedur na poziomie województwa wpłynął na szybkość i jakość weryfikowania wniosków?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z Wytyczną MRiRw nr 5/3/2017 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo

tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankiety można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doborem próby, który jest faktycznie doborem przypadkowym, dodatkowo obarczonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 64 osoby.

- Grupa nr 2: członkowie LGD, w tym członkowie Rady, Zarząd i pracownicy

Ankieta kierowana do tej grupy miała charakter ekspercki. Pytania dotyczyły w większym stopniu oceny jakości podejmowanych działań, a niektóre były pytaniami predykcyjnymi. Podobnie jak w przypadku grupy wnioskodawców w przypadku spójnej i zamkniętej listy nie dokonywano doboru próby ale ankietę skierowano do wszystkich osób z grupy badawczej.

łącznie przebadano 19 osób.

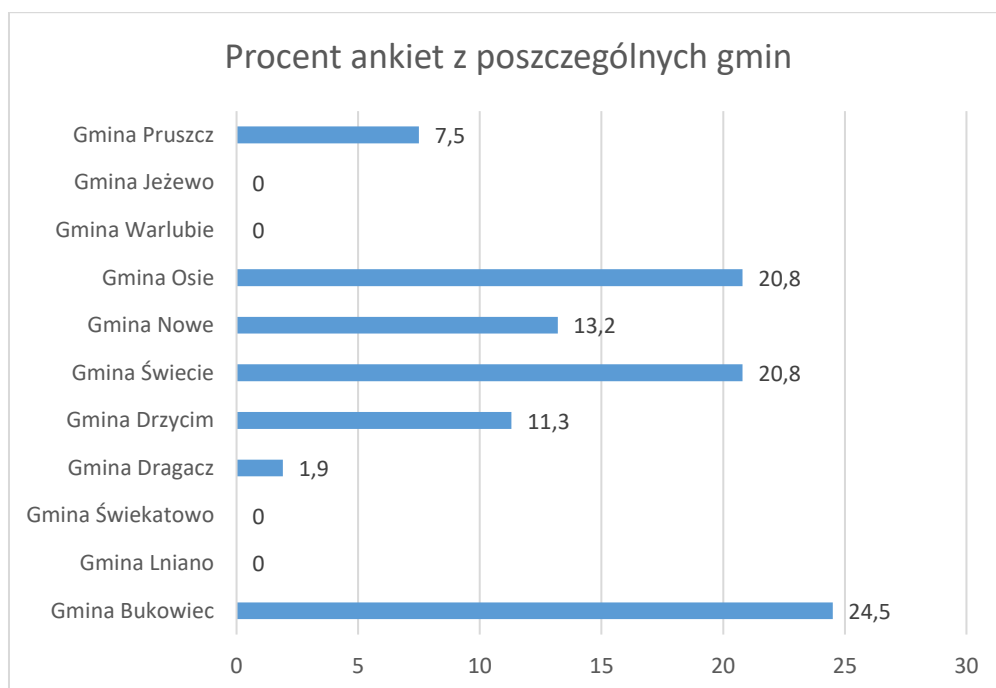
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 174 ankiety. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 81 ankiet.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane

- Wywiad z kierownikiem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)
- Wywiad z „opiekunem” z UM

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwi późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustra umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Lokalna Strategia Rozwoju wyraźnie definiuje cele dla Lokalnej Grupy Działania „Gminy powiatu Świeckiego”. Głównym celem jest wzmocnienie rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru LGD do końca 2023 roku. Cel ten został podzielony na trzy cele szczegółowe. Pierwszy to rozwój gospodarczy obszaru, drugi to aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców w tym grup defaworyzowanych i zagrożonych ubóstwem. Trzeci cel szczegółowy to podnoszenie atrakcyjności obszaru przez rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, w tym zachowanie dziedzictwa lokalnego i jego promocja.

Rozwój gospodarczy

Na koniec 2020 w powiecie świeckim mieszkało 98 703 osoby, o ponad 1 tys. mniej niż przed sześcioma laty (spadek o 1%). W tym samym czasie ludność województwa kujawsko pomorskiego spadła również o 1 procent. Wśród gmin powiatu świeckiego najwięcej mieszkańców ubyło w gminie Nowe i Drzycim, a w gminie Świekatowo obserwujemy wzrost liczby mieszkańców o 2% (społeczność gminy wzrosła o 64 osoby).

Tabela 1. Ludność ogółem w latach

Ludność ogółem w latach						
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	2 086 210	2 083 927	2 082 944	2 077 775	2 072 373	2 061 942
Nowe	10 521	10 450	10 371	10 277	10 183	10 103
Warlubie	6 565	6 564	6 534	6 519	6 493	6 464
Dragacz	7 249	7 271	7 279	7 228	7 216	7 190
Osie	5 453	5 461	5 475	5 499	5 496	5 511
Jeżewo	8 093	8 102	8 125	8 138	8 074	8 055
Drzycim	5 011	5 011	5 021	4 952	4 897	4 889
Świecie	34 183	34 148	34 111	34 050	33 949	33 851
Lniano	4 302	4 297	4 270	4 305	4 322	4 312
Bukowiec	5 169	5 142	5 146	5 140	5 138	5 130
Świekatowo	3 576	3 580	3 590	3 599	3 622	3 640
Pruszcz	9 642	9 635	9 583	9 574	9 562	9 558

Suma powiat świecki	99 764	99 661	99 505	99 281	98 952	98 703
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie świeckim ludność w wieku przedprodukcyjnym zmniejsza się. Podobne zjawisko widzimy dla całego województwa. Spadek liczby najmłodszych mieszkańców jest nieznacznie większy w grupie młodych kobiet i dziewczyn niż wśród młodych mężczyzn i chłopców (spadek odpowiednio o 3% i 2% w okresie sześciu lat). Mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym jest 9612 a kobiet 9136. Najszybciej zmniejsza się liczba kobiet przed aktywnością zawodową w gminie Drzycim i Drogacz, a mężczyzn w gminie Warlubie i Świekatowo. Są też gminy w których przybyło najmłodszych mieszkańców. Nieznacznie więcej mężczyzn jest teraz w gminie Bukowiec, a kobiet w gminie Świekatowo.

Tabela 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni)

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	194537	193135	193236	192739	191863	190953
Nowe	942	929	931	936	930	909
Warlubie	710	702	679	674	667	658
Dragacz	763	776	773	764	751	744
Osie	545	529	518	518	518	526
Jeżewo	899	908	902	882	869	861
Drzycim	525	524	533	532	523	535
Świecie	3098	3093	3082	3074	3093	3049
Lniano	458	442	445	445	447	450
Bukowiec	555	550	567	574	577	573
Świekatowo	374	368	373	371	348	353
Pruszcz	987	963	936	940	954	954
Średnio	896	889	885	883	880	874

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (kobiety)

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	184288	183344	182991	182240	181534	180638
Nowe	927	928	922	893	887	884
Warlubie	648	643	646	647	628	608
Dragacz	701	705	691	671	660	651
Osie	538	551	547	547	532	527
Jeżewo	787	778	773	791	786	774
Drzycim	484	476	466	450	442	443
Świecie	3150	3145	3134	3115	3090	3085
Lniano	441	435	413	433	435	434
Bukowiec	516	508	501	500	505	501
Świekatowo	332	328	325	332	343	353
Pruszcz	892	910	907	891	880	876
Średnio	856	855	848	843	835	831

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Podobnie jak liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, zmniejsza się również liczba osób w wieku produkcyjnym. W perspektywie 6 lat liczba mężczyzn skurczyła się o 5%, a kobiet o 6%. Największe spadki obserwujemy w gminie Nowe (kobiet w wieku produkcyjnym jest teraz aż o 10% mniej niż w 2015 roku) oraz w gminie Świecie (6-procentowy spadek kobiet i mężczyzn). Tylko Świekatowo obroniło swój stan posiadania w liczbie osób w wieku produkcyjnym – obecnie takich osób w gminie jest 2309, o 8 więcej niż w 2015 roku.

Tabela 4. Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni)

Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	691514	685873	679883	672725	665429	656592
Nowe	3606	3555	3481	3416	3369	3315
Warlubie	2240	2243	2235	2204	2188	2169
Dragacz	2461	2463	2442	2393	2381	2341

Osie	1887	1883	1873	1869	1864	1864
Jeżewo	2757	2751	2755	2713	2664	2652
Drzycim	1768	1759	1749	1720	1691	1664
Świecie	11316	11179	11046	10919	10707	10622
Lniano	1434	1443	1425	1412	1419	1414
Bukowiec	1794	1769	1735	1707	1676	1656
Świekatowo	1242	1244	1241	1239	1256	1256
Pruszcz	3268	3241	3212	3205	3177	3160
Średnio	3070	3048	3018	2982	2945	2919

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety)

Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	617577	609916	602021	593531	585783	578010
Nowe	3117	3074	3005	2958	2884	2816
Warlubie	1920	1909	1875	1846	1849	1834
Dragacz	2161	2113	2111	2063	2039	2028
Osie	1603	1599	1591	1579	1570	1553
Jeżewo	2365	2348	2315	2318	2279	2264
Drzycim	1455	1460	1447	1415	1385	1377
Świecie	10125	9986	9856	9718	9608	9513
Lniano	1300	1287	1271	1262	1250	1221
Bukowiec	1495	1477	1468	1453	1449	1446
Świekatowo	1059	1060	1053	1047	1044	1053
Pruszcz	2870	2840	2788	2743	2716	2685
Średnio	2679	2650	2616	2582	2552	2526

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Spadek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy stałej liczbie wszystkich mieszkańców oznacza, że musi rosnać liczba osób w wieku poprodukcyjnym. I taki właśnie trend pokazują dane GUS. W całym powiecie mamy 20 052 osoby w wieku poprodukcyjnym o 16% więcej (2803 osoby) niż w 2015r. Najszybciej przybywa emerytów i rencistów w gminie Dragacz, Bukowiec, Liano i Świecie. Najwolniej w gminie Nowe, Świekatowo i Drzycim.

Tabela 6. Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni)

Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	124922	130539	136192	141491	147014	151505
Nowe	618	643	667	691	701	733
Warlubie	336	339	360	381	395	407
Dragacz	395	409	426	465	484	499
Osie	297	303	314	335	357	358
Jeżewo	420	435	464	495	514	518
Drzycim	257	265	282	282	295	309
Świecie	2041	2155	2273	2378	2489	2553
Lniano	230	235	256	277	280	284
Bukowiec	274	287	308	321	341	346
Świekatowo	182	188	193	200	210	207
Pruszcz	512	544	579	607	618	640
Średnio	506	528	557	585	608	623

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety)

Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	273372	281120	288621	295049	300750	304244
Nowe	1311	1321	1365	1383	1412	1446
Warlubie	711	728	739	767	766	788
Dragacz	768	805	836	872	901	927

Osie	583	596	632	651	655	683
Jeżewo	865	882	916	939	962	986
Drzycim	522	527	544	553	561	561
Świecie	4453	4590	4720	4846	4962	5029
Lniano	439	455	460	476	491	509
Bukowiec	535	551	567	585	590	608
Świekatowo	387	392	405	410	421	418
Pruszcz	1113	1137	1161	1188	1217	1243
Średnio	1062	1089	1122	1152	1176	1200

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W rejonie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego” udział ludności w wieku produkcyjnym wśród wszystkich mieszkańców wynosi 61% i jest nieco wyższy niż dla całego województwa (60%). Najmniej osób w wieku produkcyjnym w stosunku do wszystkich mieszkańców jest w gminie Świecie (59%), a najwięcej 63% w gminie Świekatowo.

Tabela 8. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	63%	62%	62%	61%	60%	60%
Nowe	64%	63%	63%	62%	61%	61%
Warlubie	63%	63%	63%	62%	62%	62%
Dragacz	64%	63%	63%	62%	61%	61%
Osie	64%	64%	63%	63%	62%	62%
Jeżewo	63%	63%	62%	62%	61%	61%
Drzycim	64%	64%	64%	63%	63%	62%
Świecie	63%	62%	61%	61%	60%	59%
Lniano	64%	64%	63%	62%	62%	61%
Bukowiec	64%	63%	62%	61%	61%	60%
Świekatowo	64%	64%	64%	64%	64%	63%
Pruszcz	64%	63%	63%	62%	62%	61%

Średnio	63%	63%	62%	62%	61%	61%
---------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba osób w wieku 65 lat i więcej w stosunku do wszystkich mieszkańców, czyli tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego w powiecie świeckim wynosi 15,7% i jest niższy niż w całym województwie kujawsko – pomorskim (18,3%). Najwyższe wartości wskaźnik przyjmuje dla gminy Świecie (18,5%) a najniższy dla gminy Drzycim (14,6%). W Świeciu odsetek osób 65+ zwiększa się najszybciej, 25% w okresie sześciu lat. Najwolniej wskaźnik obciążenia demograficznego rośnie w Świekatowie (+9%).

Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem)

Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	15,3	15,9	16,5	17,1	17,7	18,3
Nowe	14,9	15,3	16	16,5	17	17,7
Warlubie	12,4	12,8	13,4	13,9	14,5	15,1
Dragacz	12,7	13,2	13,7	14,7	15,2	15,8
Osie	13,2	13,5	14,3	14,7	15,2	15,4
Jeżewo	12,7	12,8	13,4	13,9	14,7	15,1
Drzycim	12,6	12,9	13,4	13,8	14,1	14,6
Świecie	14,8	15,4	16,2	17	17,9	18,5
Lniano	12,4	12,9	13,6	14,1	14,5	15,1
Bukowiec	12,5	13	13,6	14,1	14,7	15,2
Świekatowo	12,9	13,5	13,6	14,1	14,4	14,1
Pruszcz	13,5	14,1	14,7	15,1	15,6	16
Średnio	13,1	13,6	14,2	14,7	15,3	15,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przechodząc wprost do wskaźników, które opisują czy i w jakim stopniu strategia rozwoju gospodarczego została zrealizowana, ocenę rozpoczniemy od analizy liczby podmiotów wpisanych do REGON na 100tys. mieszkańców. Przeciętny wzrost liczby podmiotów dla gmin

powiatu świeckiego wynosi 11% porównując rok 2020 z rokiem 2015. I ta wartość jest powyżej średniej dla województwa (+10%). Najwięcej takich podmiotów ma siedzibę w gminie Dragacz, 1003 na 10 tys. mieszkańców a najmniej w minie Nowe, 615 podmiotów na 10 tys. mieszkańców. Mimo bardzo dynamicznego wzrostu liczba podmiotów dla powiatu świeckiego jest nieco niższa niż średnia wojewódzka (średnia z gmin wynosi 755 w porównaniu do 1017 dla całego województwa). Najszybszy przyrost firm wpisanych do REGON jest w gminie Liano a najwolniej ich liczba przyrasta w gminie Warlubie.

Tabela 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	927	931	940	951	982	1017
Nowe	572	566	571	594	608	615
Warlubie	617	588	606	623	613	636
Dragacz	959	926	937	963	973	1003
Osie	702	670	696	709	750	784
Jeżewo	620	607	631	672	684	715
Drzycim	603	613	615	610	666	679
Świecie	926	912	928	939	953	980
Lniano	560	591	618	639	646	691
Bukowiec	530	545	573	576	603	622
Świekatowo	629	640	655	689	704	745
Pruszcz	792	784	789	789	795	836
Średnio	683	677	693	709	727	755

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Kolejny wskaźnik opisujący skalę rozwoju przedsiębiorczości to liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W powiecie świeckim ta liczba wynosi 123 w porównaniu z 170 dla całego województwa. Mimo niższych wartości należy zwrócić uwagę, że dynamika przyrostu firm w powiecie jest na tym samym poziomie jak w województwie i wynosi 15% porównując 2020 rok do 2015. Najszybciej przybywa podmiotów w gminie Liano i Bukowiec (to dynamika ponad 20%) a najwolniej w gminie Warlubie.

Tabela 11. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	148	150	153	156	163	170
Nowe	90	89	91	96	99	101
Warlubie	97	93	96	100	99	103
Dragacz	150	147	150	156	159	165
Osie	110	105	110	113	120	126
Jeżewo	98	97	101	109	112	117
Drzycim	94	95	97	96	106	109
Świecie	148	147	151	155	159	165
Lniano	88	93	98	103	105	113
Bukowiec	83	86	92	94	99	103
Świekatowo	98	99	102	109	111	117
Pruszcz	125	124	126	127	129	137
Średnio	107	107	110	114	118	123

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie świeckim 585 osób na 10 tys. mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą i jest to mniej niż w całym województwie (750 osób). Najwięcej takich osób jest w gminie Dragacz, 819, co jest sporo lepszym wynikiem niż średnia dla Kujaw i Pomorza. Najmniej takich osób jest w Nowem, 416. Najszybciej liczba prowadzących działalność gospodarczą rośnie w gminach Lniano, Bukowiec i Świekatowo, a najwolniej w gminach Pruszcz, Warlubie i Dragacz.

Tabela 12. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Mieszkańców

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Mieszkańców.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	681	676	679	704	725	750
Nowe	421	412	416	435	447	448
Warlubie	490	465	484	495	488	507
Dragacz	792	756	758	789	793	819
Osie	477	443	466	493	528	553
Jeżewo	476	462	484	522	520	544
Drzycim	453	463	466	460	498	511
Świecie	647	631	643	658	665	686

Lniano	446	472	499	525	516	559
Bukowiec	389	395	420	432	455	474
Świekatowo	537	545	560	592	605	648
Pruszcz	664	649	650	645	643	682
Średnio	527	518	531	550	560	585

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując liczby podmiotów gospodarczych w powiecie widzimy że dynamika wzrostu jest wyższa niż trend dla województwa. Jednocześnie nadal mało jest podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Pozwala nam to sądzić, że w powiecie świeckim występuję obecnie zwracanie tzw. długu przedsiębiorczości. Oznacza to że przed laty rozwój gospodarczy regionu był słabszy w porównaniu z innymi częściami województwa. Obecnie znacznie przyspieszył. Jeśli tendencja się utrzyma możemy liczyć na lepsze wyniki przedsiębiorczości, w porównaniu z średnim wynikiem dla Kujaw i Pomorza. Potwierdza to poniższa tabela, która pokazuje liczby nowo rejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Średnio w analizowanych gminach w 2020 roku liczba nowych podmiotów była o 2% wyższa niż w 2015. Mimo słabszego roku 2020 dla całego województwa (-3%).

Tabela 13. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	131	124	129	148	143	127
Nowe	104	74	103	100	99	59
Warlubie	91	53	97	67	62	90
Dragacz	102	85	112	101	102	98
Osie	60	49	113	113	131	97
Jeżewo	88	57	107	129	97	92
Drzycim	112	103	69	96	150	59
Świecie	106	95	118	107	109	101
Lniano	99	117	119	138	94	129
Bukowiec	79	86	103	98	99	97
Świekatowo	65	91	70	114	104	100
Pruszcz	112	79	117	91	83	121

Średnio	93	81	103	105	103	95
---------	----	----	-----	-----	-----	----

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

Na koniec 2020 roku w powiecie świeckim było zarejestrowanych 2441 bezrobotnych to o 1759 mniej niż w 2015 roku (spadek o 42%). To bardzo dobry wynik, dużo lepszy niż spadek liczby bezrobotnych w całym województwie. W kujawsko – pomorskim liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 31%. Najlepiej z bezrobociem poradziły sobie gminy Lniano i Osie, tutaj spadek liczby bezrobotnych wynosi około 50%. W gminach Warlubie i Bukowiec ubyło relatywnie mniej bezrobotnych, ale to wyniki i tak lepsze niż średnie dla województwa, poniżej 32%.

Tabela 14. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Bezrobotni zarejestrowani ogółem.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	107255	98522	81543	72655	64060	73482
Nowe	768	703	588	489	454	425
Warlubie	364	347	277	258	210	244
Dragacz	316	283	229	198	163	183
Osie	198	146	126	128	117	100
Jeżewo	308	247	202	174	177	187
Drzycim	241	183	148	134	130	134
Świecie	1205	957	803	730	692	691
Lniano	178	141	106	105	83	77
Bukowiec	202	164	156	130	115	133
Świekatowo	120	118	87	74	72	73
Pruszcz	300	244	195	172	189	194
Średnio	382	321	265	236	218	222

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Nadal bezrobotnych kobiet na obszarze LGD jest więcej niż bezrobotnych mężczyzn (1520 osób w porównaniu do 921). Cieszy natomiast podobna dynamika spadku bezrobocia w grupach kobiet i mężczyzn (powyżej 40% spadku). Najszybciej bezrobotnych kobiet ubywa w gminie Lniano i Nowe, a mężczyzn w gminie Osie i Świekatowo. Najstabilniej ze zmniejszeniem bezrobocia wśród kobiet radzi sobie gmina Świekatowo, a mężczyzn gmina Pruszcz.

Tabela 15. Bezrobotni zarejestrowani (mężczyźni)

Bezrobotni zarejestrowani (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	46888	41838	32718	28440	25490	30593
Nowe	288	266	214	164	162	163
Warlubie	131	118	85	86	69	84
Dragacz	121	126	91	70	53	70
Osie	84	59	50	42	42	33
Jeżewo	119	99	79	63	59	73
Drzycim	106	70	53	50	53	57
Świecie	465	349	290	266	247	243
Lniano	75	53	37	44	33	37
Bukowiec	73	57	51	48	41	48
Świekatowo	58	58	37	23	30	25
Pruszcz	121	104	78	65	87	88
Średnio	149	124	97	84	80	84

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 16. Bezrobotni zarejestrowani (kobiety)

Bezrobotni zarejestrowani (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	60367	56684	48825	44215	38570	42889
Nowe	480	437	374	325	292	262
Warlubie	233	229	192	172	141	160

Dragacz	195	157	138	128	110	113
Osie	114	87	76	86	75	67
Jeżewo	189	148	123	111	118	114
Drzycim	135	113	95	84	77	77
Świecie	740	608	513	464	445	448
Lniano	103	88	69	61	50	40
Bukowiec	129	107	105	82	74	85
Świekatowo	62	60	50	51	42	48
Pruszcz	179	140	117	107	102	106
Średnio	233	198	168	152	139	138

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju średni odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2020 roku 4,1%. To sporo lepszy wynik niż w województwie, 6%. Najlepszy wynik dla tego wskaźnika widzimy w gminie Osie, 2,9%. Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym jest w gminie Nowe, 6,9% i jest to już więcej niż średnio w województwie.

Tabela 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach)

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	8,2	7,6	6,4	5,7	5,1	6
Nowe	11,4	10,6	9,1	7,7	7,3	6,9
Warlubie	8,8	8,4	6,7	6,4	5,2	6,1
Dragacz	6,8	6,2	5	4,4	3,7	4,2
Osie	5,7	4,2	3,6	3,7	3,4	2,9
Jeżewo	6	4,8	4	3,5	3,6	3,8
Drzycim	7,5	5,7	4,6	4,3	4,2	4,4
Świecie	5,6	4,5	3,8	3,5	3,4	3,4
Lniano	6,5	5,2	3,9	3,9	3,1	2,9
Bukowiec	6,1	5,1	4,9	4,1	3,7	4,3

Świekatowo	5,2	5,1	3,8	3,2	3,1	3,2
Pruszcz	4,9	4	3,3	2,9	3,2	3,3
Średnio	6,8	5,8	4,8	4,3	4,0	4,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

łącznie w powiecie świeckim na koniec 2020 roku pracowało 20 364 osób, co było więcej o 4% w porównaniu z wynikiem sprzed 6 lat. Liczba pracujących utrzymuje się na mniej więcej zbliżonym poziomie od 2018 roku. Podobne trendy obserwujemy dla całego województwa.

Tabela 18. Pracujący w gminach ogółem

Pracujący w gminach ogółem.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	454487	464715	473771	480268	480899	471940
Nowe	1732	1671	1902	1668	1587	1515
Warlubie	861	853	941	1003	980	900
Dragacz	589	571	588	713	765	692
Osie	1710	1736	1761	1709	1730	1781
Jeżewo	1440	1455	1381	1469	1396	1582
Drzycim	737	736	793	822	866	874
Świecie	9690	9802	9737	10017	10198	9816
Lniano	518	542	553	583	682	682
Bukowiec	1126	1211	1333	1437	1073	1062
Świekatowo	147	136	148	177	150	162
Pruszcz	1046	1233	1120	1250	1176	1298
Średnio	1781	1813	1842	1895	1873	1851

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Porównując liczby pracujących mężczyzn i kobiet znajdujemy bardzo ważną informację. Liczba pracujących kobiet wzrosła od 2015 roku o 8% w porównaniu z 0% wzrostem liczby pracujących mężczyzn. Najwięcej pracujących kobiet przybyło w gminie Pruszcz, a mężczyzn w

gminie Lniano (odpowiednio +33% i +45%). W gminie Nowe ubyłoby najwięcej osób pracujących, kobiet i mężczyzn (spadek odpowiednio o -6% i -20%).

Tabela 19. Pracujący w gminach (mężczyźni)

Pracujący w gminach (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	228129	233922	240093	241894	242214	237232
Nowe	802	723	930	716	661	645
Warlubie	470	453	507	539	500	422
Dragacz	291	254	307	334	411	361
Osie	973	940	940	883	917	913
Jeżewo	780	749	694	726	704	837
Drzycim	398	427	460	452	477	491
Świecie	5259	5284	5401	5463	5444	5277
Lniano	225	230	239	329	330	326
Bukowiec	769	813	878	965	633	639
Świekatowo	45	38	44	58	37	41
Pruszcz	436	504	470	514	487	488
Średnio	950	947	988	998	964	949

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 20. Pracujący w gminach (kobiety)

Pracujący w gminach (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	226358	230793	233678	238374	238685	234708
Nowe	930	948	972	952	926	870
Warlubie	391	400	434	464	480	478
Dragacz	298	317	281	379	354	331
Osie	737	796	821	826	813	868
Jeżewo	660	706	687	743	692	745
Drzycim	339	309	333	370	389	383
Świecie	4431	4518	4336	4554	4754	4539

Lniano	293	312	314	254	352	356
Bukowiec	357	398	455	472	440	423
Świekatowo	102	98	104	119	113	121
Pruszcz	610	729	650	736	689	810
Średnio	832	866	853	897	909	902

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Znacząco zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Na 10 tys. mieszkańców w powiecie mamy teraz (stan na 2020 rok) 656 takich osób, co jest dużo mniejszą liczbą porównując z 2015 rokiem (spadek o 44%). Co ważne liczba beneficjentów pomocy społecznej spada szybciej w powiecie świeckim niż w całym województwie (tutaj dynamika wynosi -38%), ale nadal liczba beneficjentów na 10 tys. mieszkańców jest wyższa niż średnia dla Kujaw i Pomorza. Najwięcej korzystających z pomocy społecznej mamy w gminie Dragacz i Bukowiec, a najmniej w gminie Świekatowo i Pruszcz.

Tabela 21. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	966	883	802	723	659	596
Nowe	1083	1004	836	727	666	622
Warlubie	1199	1071	1037	919	809	751
Dragacz	1383	1228	1054	952	890	800
Osie	1065	902	814	762	704	550
Jeżewo	960	913	876	838	805	667
Drzycim	1475	1219	1119	977	899	795
Świecie	1098	978	878	827	785	696
Lniano	1032	936	779	659	637	517
Bukowiec	1260	1140	1118	1093	923	804
Świekatowo	1446	1166	983	745	674	512
Pruszcz	922	790	664	612	554	505
Średnio	1175	1032	923	828	759	656

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie świeckim w 2020 roku 2853 rodziny przyjmowały zasiłki na dzieci i jest to liczba o 17% niższa niż w 2015 roku. W poszczególnych gminach obserwujemy różną dynamikę. W gminie Lniano liczba rodzin otrzymujących zasiłki na dzieci zmniejszyła się o 32% a w gminie Dragacz i Nowe o 13%.

Tabela 22. Liczba rodzin otrzymujących zasiłki na dzieci

Liczba rodzin otrzymujących zasiłki na dzieci.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	64931	69133	68749	67946	61930	51521
Nowe	365	380	376	392	367	319
Warlubie	271	296	303	282	257	220
Dragacz	243	280	278	276	250	212
Osie	200	207	215	203	186	161
Jeżewo	277	313	328	326	295	239
Drzycim	220	237	236	225	196	167
Świecie	970	1056	1093	1078	993	820
Lniano	203	199	197	188	175	139
Bukowiec	222	226	219	212	187	171
Świekatowo	171	182	180	172	155	135
Pruszcz	314	371	391	390	342	270
Średnio	314	341	347	340	309	259

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Bardzo znacząco zmniejszył się zasięg korzystania z pomocy społecznej i obecnie nieznacznie tylko wyprzedza statystyki wojewódzkie. W powiecie świeckim w 2020 roku 6,5% osób korzystało z pomocy, a w całym województwie 6%. Najrzadziej z pomocy korzystali mieszkańcy gmin Świekatowo i Pruszcz (po 5,1%), a najczęściej w gminach Dragacz, Drzycim i Bukowiec (po 8%).

Tabela 23. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (w procentach)

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (w procentach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	9,7	8,8	8	7,2	6,6	6
Nowe	10,8	10	8,4	7,3	6,7	6,2

Warlubie	12	10,7	10,4	9,2	8,1	7,5
Dragacz	13,8	12,3	10,5	9,5	8,9	8
Osie	10,7	9	8,1	7,6	7	5,5
Jeżewo	9,6	9,1	8,8	8,4	8	6,7
Drzycim	14,8	12,2	11,2	9,8	9	8
Świecie	11	9,8	8,8	8,3	7,9	7
Lniano	10,3	9,4	7,8	6,6	6,4	5,2
Bukowiec	12,6	11,4	11,2	10,9	9,2	8
Świekatowo	14,5	11,7	9,8	7,5	6,7	5,1
Pruszcz	9,2	7,9	6,6	6,1	5,5	5,1
Średnio	11,8	10,3	9,2	8,3	7,6	6,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Podnoszenie atrakcyjności obszaru poprzez rozwój infrastruktury turystycznej/rekreacyjnej/kulturalnej

Powiat świecki jest bardzo ciekawym historycznie i kulturowo obszarem. To przede wszystkim mało znane Kociewie ze swoim folklorem kulinarnym (malowniczo brzmiące ruchanki z fjutem) oraz gwarą językową. Z całą pewnością poprawa infrastruktury turystycznej oraz wsparcie dziedzictwa kulturowego przyczyni się nie tylko do większej liczby odwiedzających jak też większej liczby osób, które chciałyby zostać tu na stałe.

W 2020 roku na obszarze oddziaływania Lokalnej Strategii Rozwoju działało 300 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych o 28 więcej niż w 2015r. Procentowo najwięcej tych organizacji przybyło w gminie Jeżewo. Obecnie jest ich tam 23 o 63% więcej niż 6 lat temu. W gminie Bukowiec liczba stowarzyszeń zmniejszyła się o 2, do obecnej liczby 19.

Tabela 24. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. Mieszkańców

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. Mieszkańców.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	31	32	34	33	34	35
Nowe	16	17	18	18	20	19
Warlubie	20	20	20	20	20	20
Dragacz	22	23	25	25	28	28
Osie	31	31	33	33	33	33

Jeżewo	16	16	18	21	25	26
Drzycim	36	34	34	32	35	35
Świecie	22	23	24	25	25	25
Lniano	28	33	33	33	32	32
Bukowiec	21	23	23	18	18	19
Świekatowo	28	31	31	31	30	30
Pruszcz	32	33	33	32	31	33
Średnio	25	26	27	26	27	27

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

O obszarze, który obejmuje swoim działaniem Lokalna Grupa Działania, w 2020 roku było w lipcu 850 miejsc noclegowych, o 26% mniej niż przed 6 laty. Nie wydaje się, że spadek jest skutkiem pandemii. W 2019r. było nieznacznie mniej miejsc noclegowych niż w 2020 roku.

Tabela 25. Miejsca noclegowe w lipcu

Miejsca noclegowe w lipcu.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	0	0	0	0	0	0
Nowe	72	60	111	76	77	79
Warlubie	152	154	154	154	154	154
Dragacz	44	44	44	64	44	43
Osie	807	473	506	290	344	340
Jeżewo	0	0	0	0	0	0
Drzycim	0	0	0	0	0	0
Świecie	71	104	104	194	80	80
Lniano	0	0	0	0	0	0
Bukowiec	0	0	100	58	58	58
Świekatowo	0	0	0	0	0	0
Pruszcz	9	29	20	60	60	96
Średnio	105	79	94	81	74	77

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

O 32% wzrosła liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w powiecie świeckim. W gminie Drzycim liczba dzieci w przedszkolach potrojiła się, obecnie 79 a było 23. W gminie Pruszcz podwoiła się z 44 do 99. W tym samym czasie w gminie Dragacz ubyło dzieci w przedszkolach – spadek z 74 na 47.

Tabela 26. Dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych

Dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	12670	13734	14979	15286	14514	14342
Nowe	70	71	66	63	43	47
Warlubie	139	139	151	170	173	156
Dragacz	74	86	88	44	45	47
Osie	81	109	117	109	110	112
Jeżewo	122	127	176	190	196	187
Drzycim	23	30	39	52	53	79
Świecie	81	112	126	122	112	109
Lniano	106	129	138	144	136	123
Bukowiec	17	19	41	33	31	23
Świekatowo	73	99	99	117	132	113
Pruszcz	44	80	94	88	79	99
Średnio	75	91	103	103	101	100

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie powiatu przybyło terenów zielonych, obecnie to 118 ha. Wzrost o 13% w porównaniu z 2015 rokiem. Co jest dużo lepszym wynikiem niż średnia zmiany dla województwa (-13%). Najwięcej terenów zielonych przybyło w gminie Nowe i Bukowiec.

Tabela 27. Tereny zieleni: parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (w hektarach)

Tereny zieleni: parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (w hektarach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	3540	3646	3662	3617	3638	3081

Nowe	8,9	13,6	13,6	16,1	16,1	16,1
Warlubie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dragacz	0,0	4,1	4,1	5,0	5,0	5,0
Osie	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7
Jeżewo	5,1	5,1	5,1	5,6	5,6	5,6
Drzycim	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Świecie	72,0	72,2	72,2	71,3	71,3	71,3
Lniano	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Bukowiec	3,8	5,8	5,8	5,5	5,5	5,5
Świekatowo	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Pruszcz	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Średnio	9	10	10	11	11	11

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

O 9% przybyło terenów objętych prawną ochroną – w całym powiecie w okresie 1025 – 2020. Najwięcej, bo ponad 3-krotnie przybyło terenów prawnie chronionych w gminie Warlubie (było 6085 a jest 17493). Należy podkreślić, że w całym województwie takich terenów przybyło 1% więcej.

Tabela 28. Obszary prawnie chronione (w hektarach)

Obszary prawnie chronione (w hektarach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	571359	571390	569620	582482	579170	579645
Nowe	7194	7194	7198	6437	6437	6437
Warlubie	6085	6085	6131	17476	17476	17493
Dragacz	10800	10800	10800	10908	11206	11207
Osie	19552	19552	20401	18380	18233	18231
Jeżewo	10333	10333	10333	9040	8984	8984
Drzycim	3772	3762	3762	3415	3356	3356
Świecie	8465	8465	8465	7569	6788	6788
Lniano	1978	1978	1978	2973	2499	2488
Bukowiec	35	35	35	62	61	66

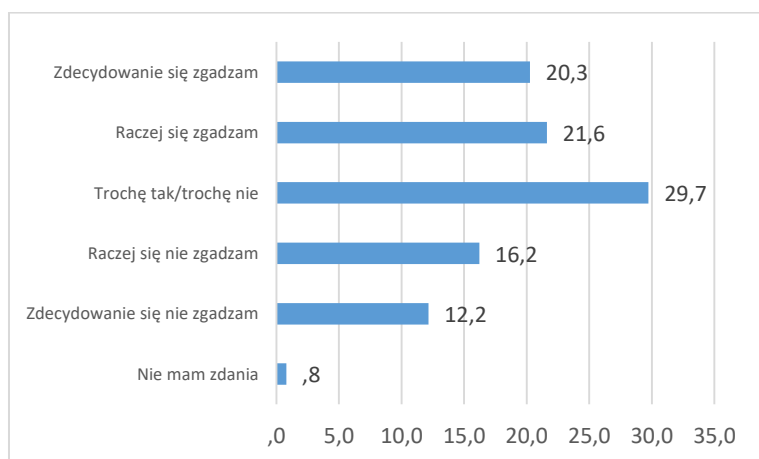
Świekatowo	12	12	12	12	12	12
Pruszcz	2766	2766	2768	2768	2388	2388
Średnio	6454	6453	6535	7185	7040	7041

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

42% mieszkańców powiatu świeckiego uważa, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia, w tym co 5 –ty mieszkaniec jest mocno o tym przekonany. Odwrotnego zdania jest mniejsza grupa. 28% badanych twierdzi, że w ich gminie nie może realizować swoich potrzeb.

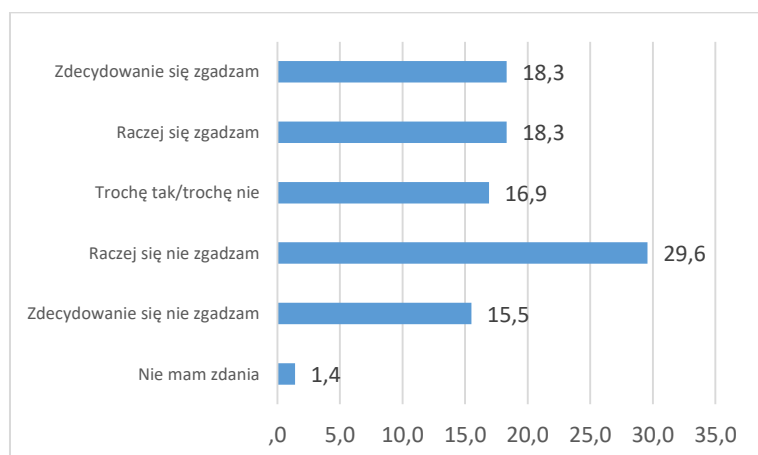
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło danych: badania własne

37% ankietowanych widzi, że od 2016 roku warunki do życia w ich okolicy poprawiły się. Nieco więcej osób, 45% twierdzi, że warunki do życia nie są lepsze.

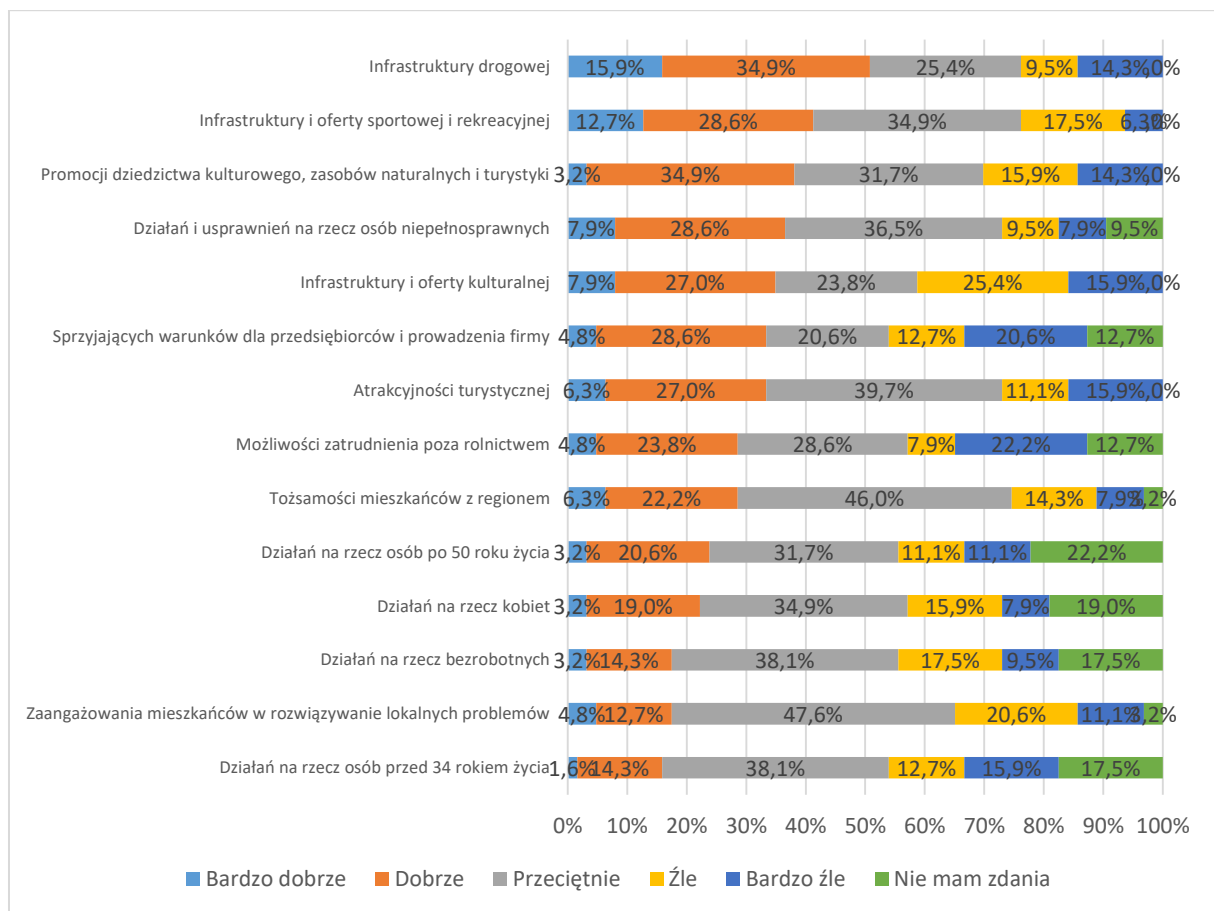
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło danych: badania własne

Największe pozytywne zmiany jakie dokonały się w gminie są widoczne w infrastrukturze drogowej, oraz w ofercie sportowej i rekreacyjnej, a także w promocji dziedzictwa kulturowego i turystyki. W tych 3 obszarach odpowiednio 51%, 48% i 37% ankietowanych oceniło swoją gminę bardzo dobrze lub dobrze. Najłabiej gmina została oceniona pod względem działań na rzecz osób młodych, przed 34 rokiem życia, zaangażowania mieszkańców na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów oraz działań na rzecz bezrobotnych. Każda z tych 3 dziedzin otrzymała poniżej 20% pozytywnych wskazań. Najwięcej negatywnych ocen zebrały gminy pod względem infrastruktury kulturalnej oraz sprzyjających warunków dla przedsiębiorców – odpowiednio 41% i 33% odpowiedzi negatywnych.

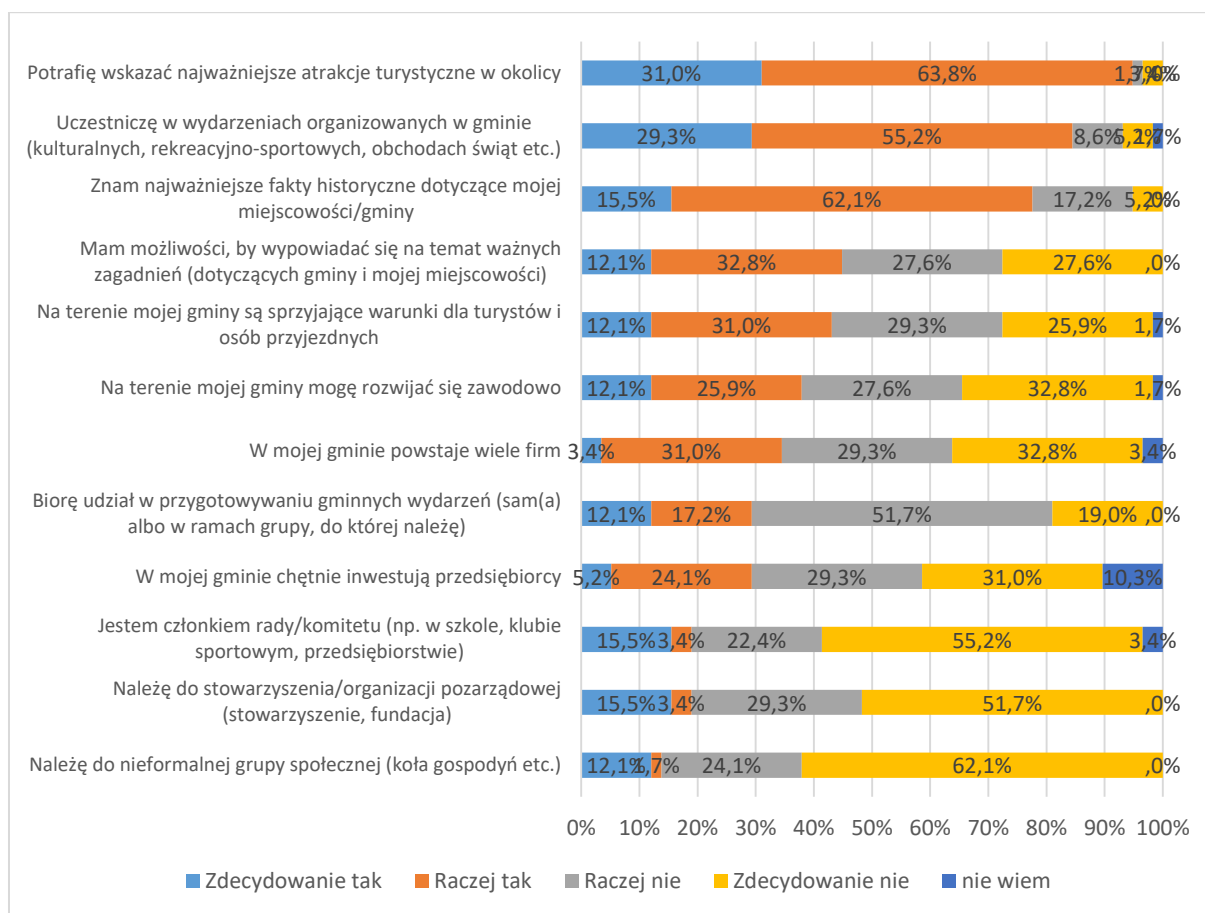
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Źródło danych: badania własne

Skala kapitału społecznego na wykresie poniżej, która powstała na potrzeby tego badania, pokazuje siłę relacji społecznych i stopień zaufania mieszkańców do samych siebie i do instytucji. Anketowani nie mają problemu we wskazaniu atrakcji turystycznych (95% twierdzących odpowiedzi), uczestniczą w wydarzeniach organizowanych w gminie (85%) i znają istotne dla regionu fakty historyczne (78%). Jednocześnie poniżej 20% badanych potwierdza, że należy do jakiegokolwiek organizacji społecznej, rady lub grupy nieformalnej. Niewiele osób uważa, że powiat świecki to dobre miejsce dla rozwoju przedsiębiorczości. Dodatkowo tylko ponad 1/3 mieszkańców uważa, że to obszar LGD to dobre miejsce dla rozwoju zawodowego oraz miejsce powstawania wielu nowych firm.

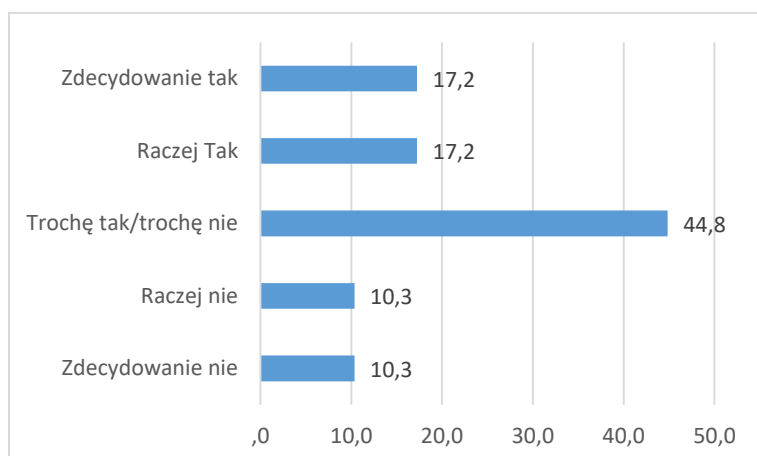
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Źródło danych: badania własne

Ogólnie rzecz biorąc 34% mieszkańców jest zadowolonych z warunków życia w gminie, przeciwnego zdania jest 21% osób. Pozostali, 45%, nie mogą się zdecydować.

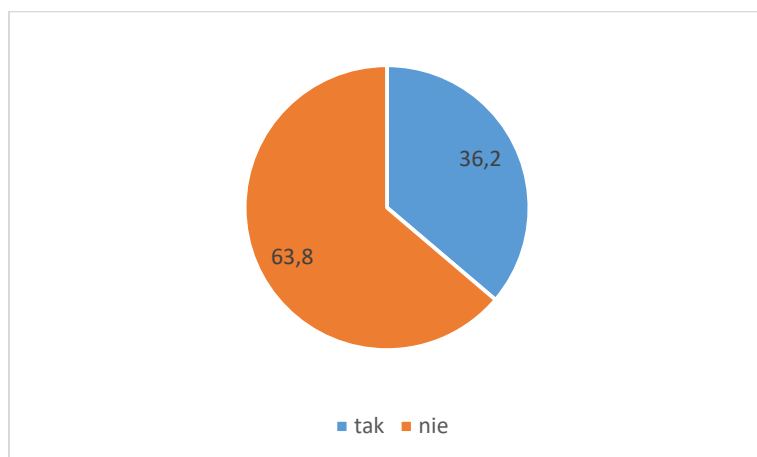
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło danych: badania własne

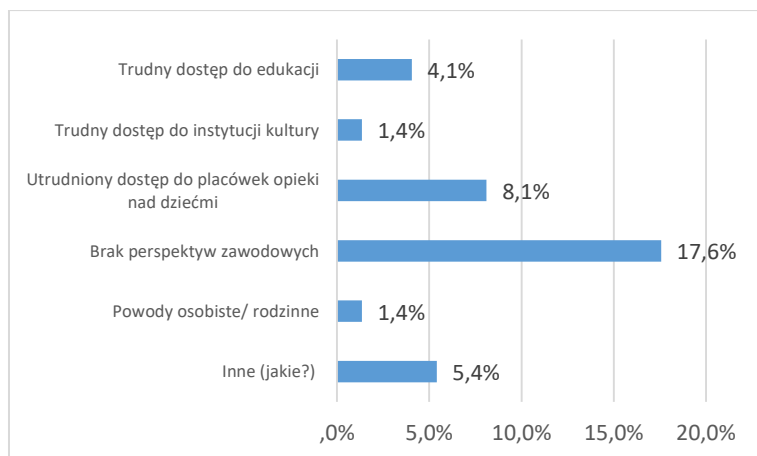
Co trzeci mieszkaniec powiatu rozważa zmianę miejsca zamieszkania. Głównym powodem jest brak perspektyw zawodowych oraz utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi.

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło danych: badania własne

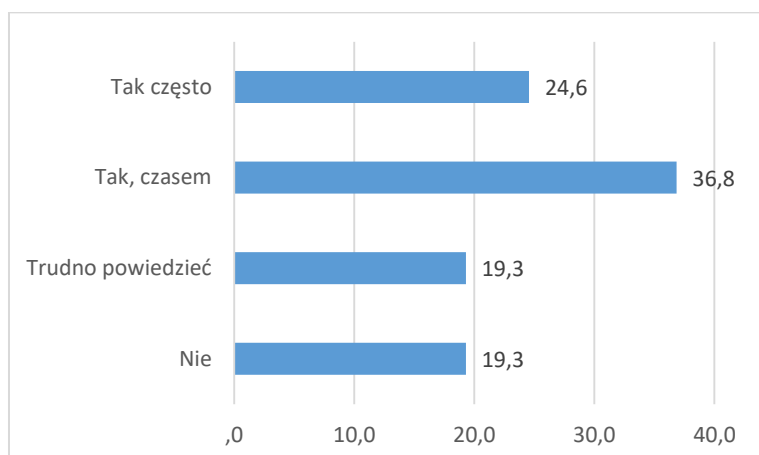
Wykres 8. Jakie są powody?

Źródło danych: badania własne

61% badanych przyznaje, że korzystało z obiektów, infrastruktury finansowanej z funduszy unijnych, w tym 25% twierdzi, że z takich obiektów korzystali często.

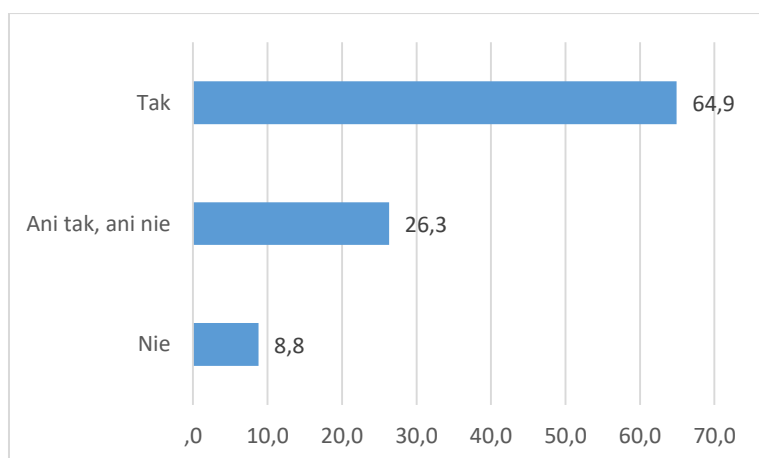
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło danych: badania własne

Dwie trzecie ankietyowanych twierdzi, że projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców.

Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

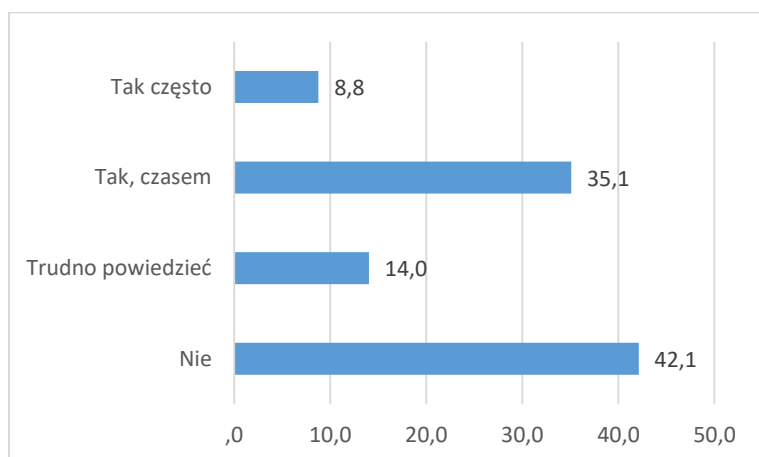

Źródło danych: badania własne

44% ankietyowanych korzystało ze szkoleń, spotkań, festynów finansowanych ze środków unijnych, w tym 9% często. Podobna liczba mieszkańców (42%) nie uczestniczyła w takich projektach.

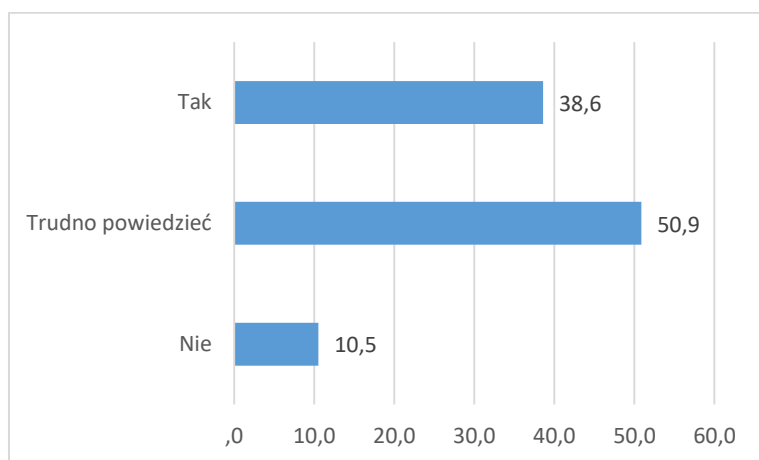
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło danych: badania własne

Płowa mieszkańców nie wie, czy projekty finansowane ze środków unijnych cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Ponad 1/3 ankietowanych uważa, że tak, a 11% twierdzi, że nie.

Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

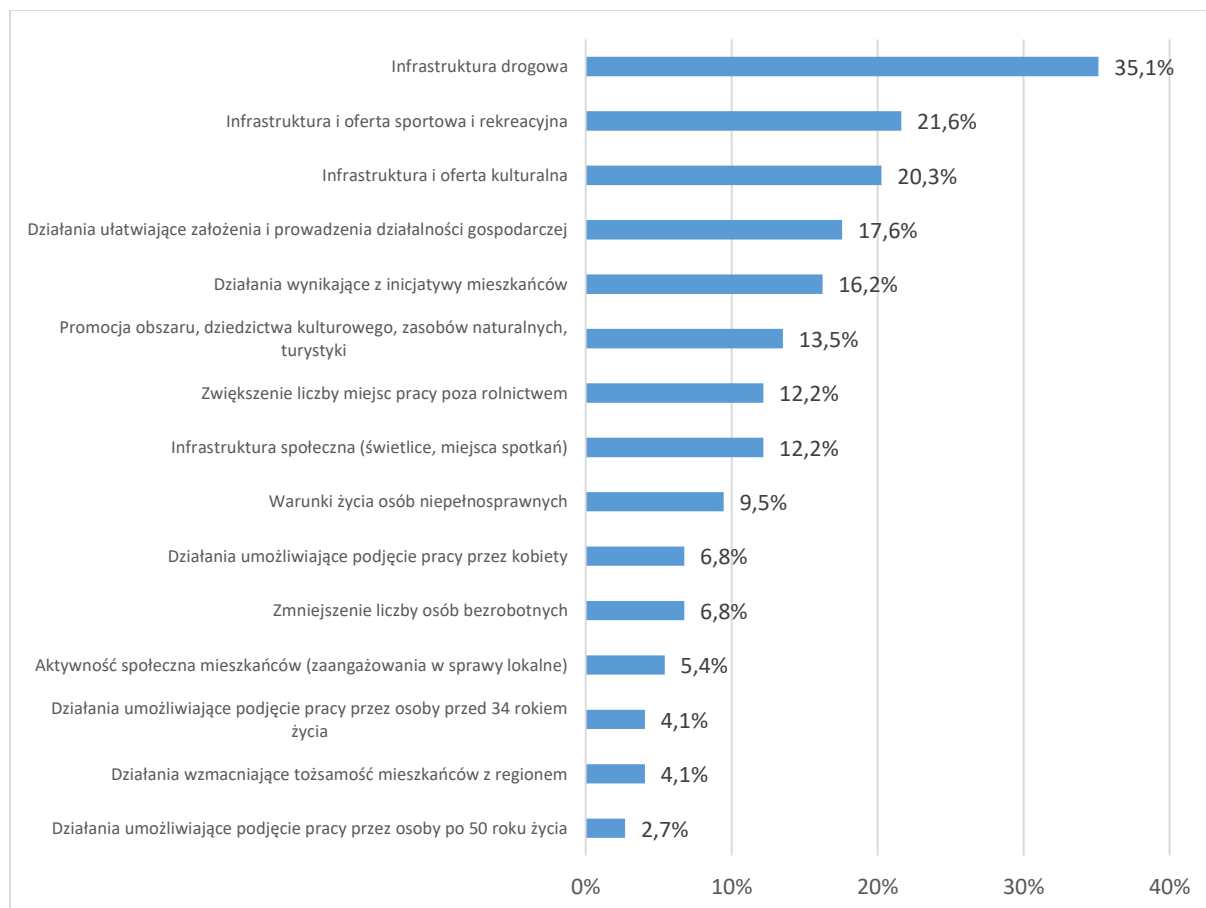

Źródło danych: badania własne

Jeśli mieszkańcy mieliby możliwość samodzielnie decydować o dystrybucji środków finansowych na pierwszym miejscu pieniądze przeznaczyliby na drogi – z taką opinią zgadza się 35% badanych. Na drugim miejscu, 22% odpowiedzi, uplasowała się infrastruktura turystyczna. Trzecim wyborem (20%) jest infrastruktura kulturalna. Podjęcie pracy przez osoby poniżej 34 roku życia, wsparcie osób 50+, czy działania wzmacniające tożsamość mieszkańców, to przedsięwzięcia, które nie zebrały nawet 5% odpowiedzi. Wydaje się, że mieszkańcy zdecydowanie bardziej wolą dostać wędkę niż rybę, bo 18% z nich opowiedziało się za

dofinansowaniem w pierwszej kolejności przedsięwzięć ułatwiających założenie i prowadzenie działalności gospodarczej.

Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

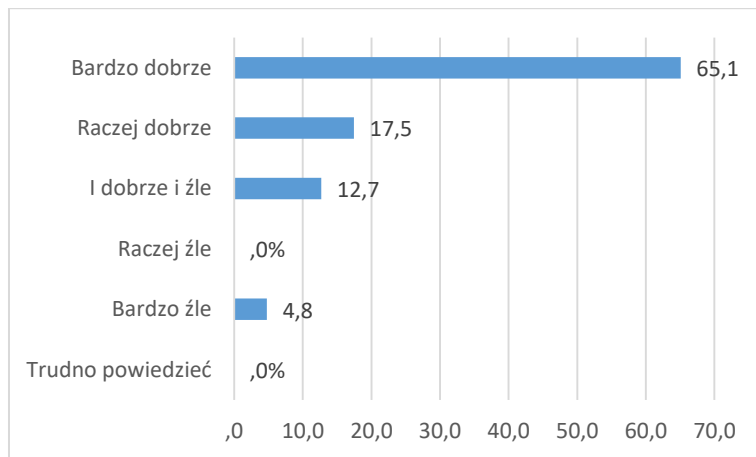
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

83% wnioskodawców i beneficjentów oceniło dobrze lub bardzo dobrze funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”. 13% osób wydało ocenę ambiwalentną „i dobrze i źle”, a 5%, wprost źle oceniło funkcjonowanie LGD.

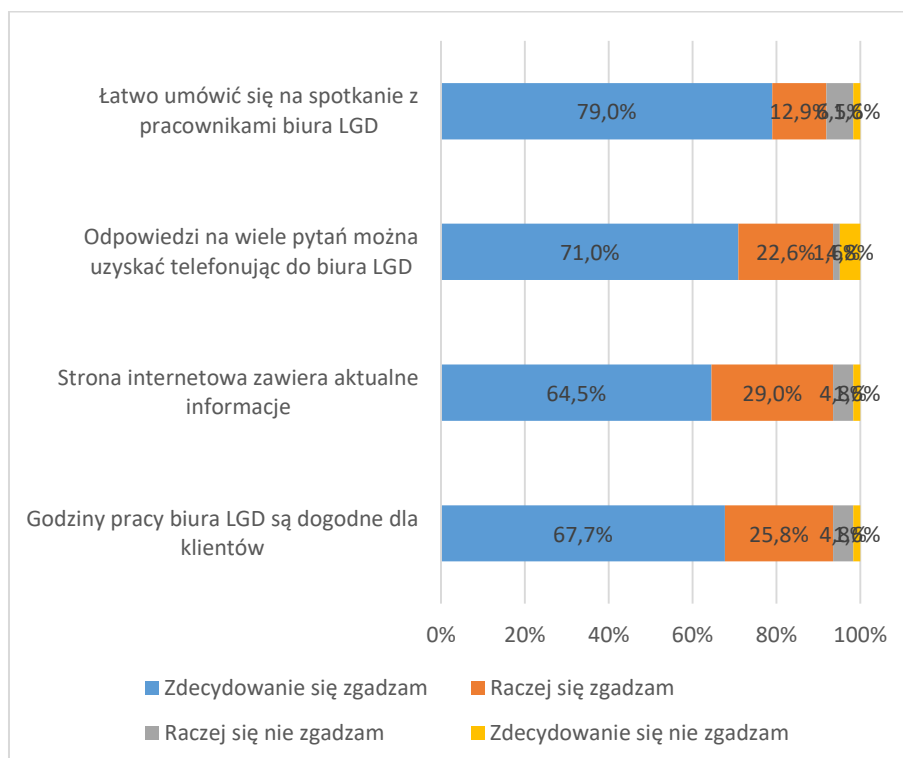
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Źródło danych: badania własne

Osoby uczestniczące w badaniu bardzo wysoko oceniły funkcjonowanie biura. Ponad 90% osób zgodziło się z wszystkimi wymiarami na których oceniono działalność biura. Najwięcej wskazań „zdecydowanie się zgadzam” przypisano wymiarom: łatwo się umówić na spotkanie oraz można dużo dowiedzieć się dzwoniąc do LGD.

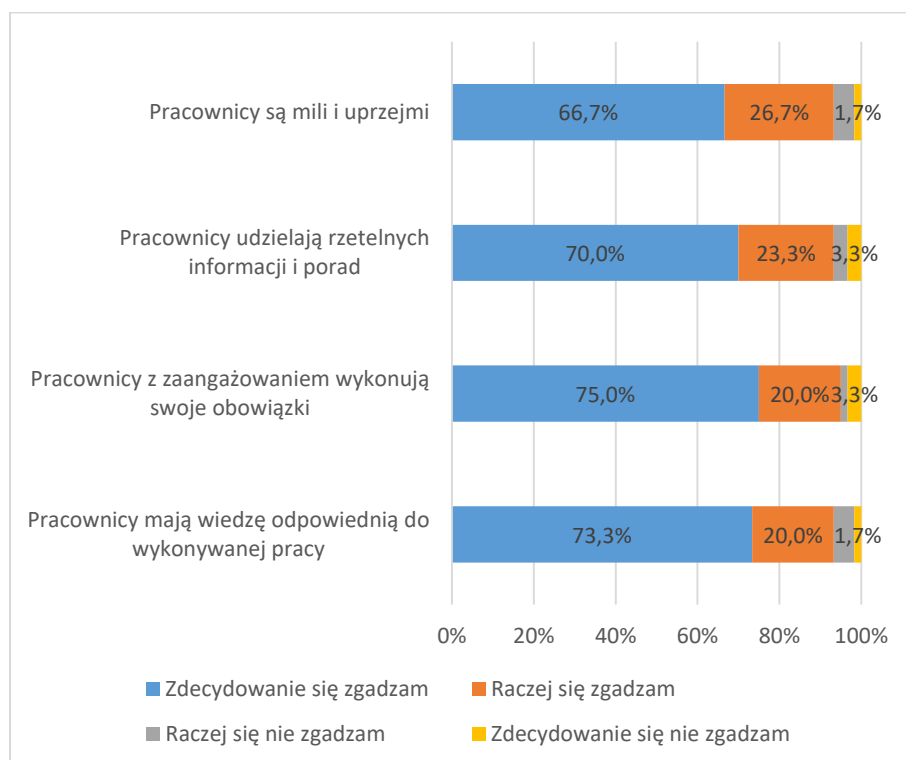
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło danych: badania własne

Podobnie wysoko, jak funkcjonowanie biura, zostali ocenieni pracownicy LGD. Tutaj również każdy z ocenianych wymiarów otrzymał ponad 90% pozytywnych wskazań. Najwięcej najlepszych ocen zostało oddanych na stwierdzenia: pracownicy są zaangażowani w swoje obowiązki oraz pracownicy mają odpowiednią wiedzę.

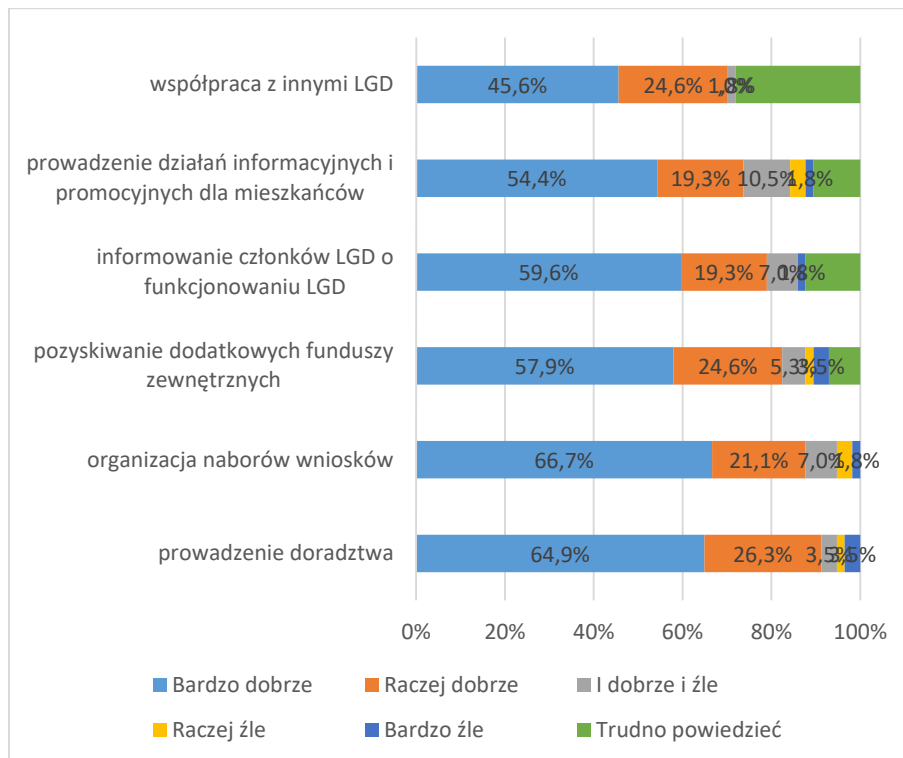
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło danych: badania własne

Kolejny obszar oceny Biura LGD to pozyskiwanie środków, prowadzenie działań informacyjnych oraz doradztwo. Najwięcej pozytywnych ocen beneficjenci i wnioskodawcy oddali na funkcjonowanie Biura w obszarach organizacji naboru wniosków (67% odpowiedzi zdecydowanie pozytywnych) oraz doradztwa (65%). Najmniej ocen pozytywnych, choć tutaj mamy do czynienia z niewiedzą (ponad 20% odpowiedzi „trudno powiedzieć”), a nie niską oceną, otrzymała współpraca z innymi LGD (46%) oraz prowadzenie działań informacyjnych (54%).

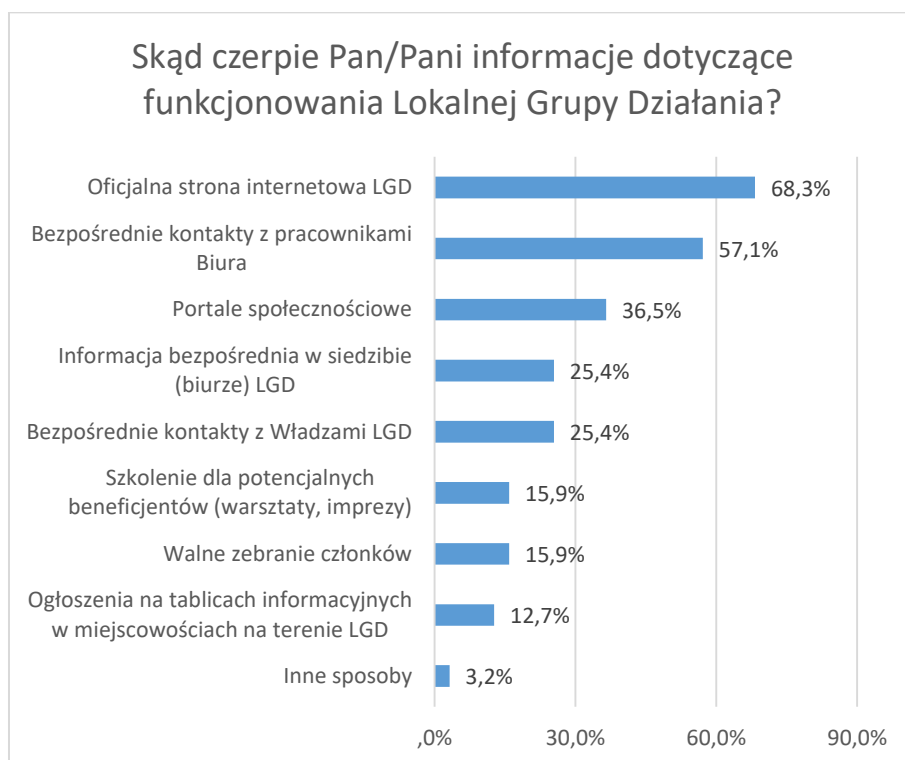
Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Źródło danych: badania własne

Informacje na temat funkcjonowania LGD najczęściej pochodzą ze strony internetowej LGD oraz bezpośrednich kontaktów z pracownikami (ponad 50% wskazań). Najrzadziej źródłem informacji o Lokalnej Grupie Działania są ogłoszenia na tablicach informacyjnych oraz Walne Zgromadzenie Członków.

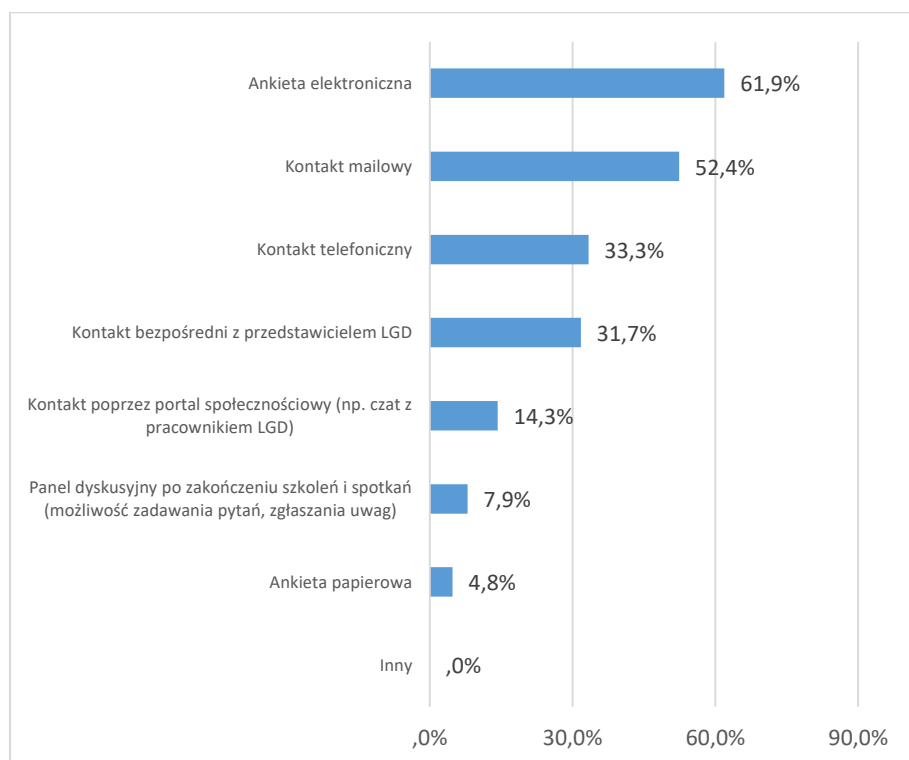
Wykres 18. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Źródło danych: badania własne

Optymalnym kanałem zwrotnym, informacje od społeczności do LGD, jest ankieta internetowa, (62% odpowiedzi) oraz mail (52%). Najmniej wskazań zebrała ankieta papierowa i panel dyskusyjny na portalu społecznościowym (poniżej 10%).

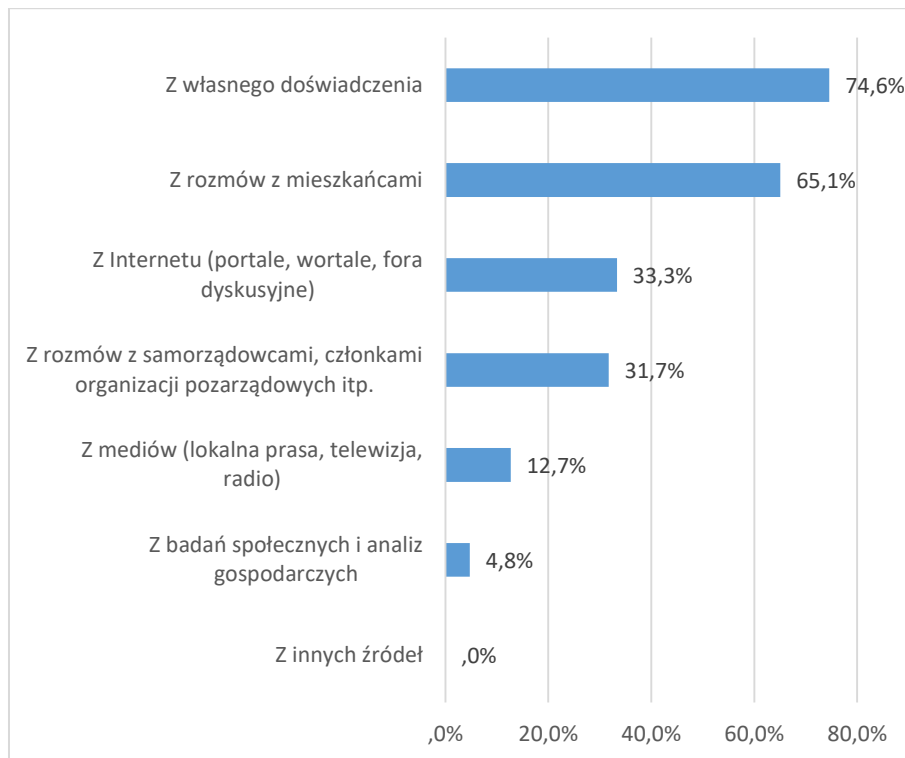
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło danych: badania własne

Informacje o potrzebach mieszkańców pochodzą przede wszystkim z własnego doświadczenia (75% odpowiedzi) oraz z rozmów z mieszkańcami (65%). Beneficjenci i wnioskodawcy zgodnie uważają, że „czują puls” społeczności i niechętnie zgadzają się z opinią, że media i badania społeczne mogą być wiarygodnym i lepszym źródłem informacji.

Wykres 20. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

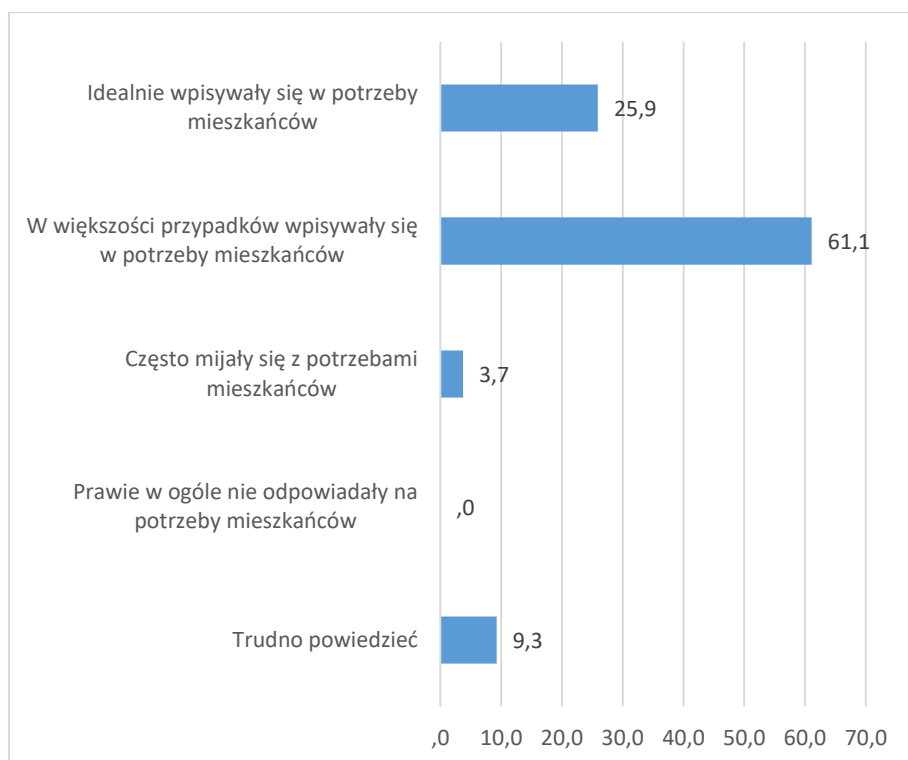

Źródło danych: badania własne

96% uczestników badania przyznało, że wnioski ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców, w tym 26% odpowiedzi wskazywało, że idealnie pasowały do potrzeb. 4% ankietowanych twierdzi, że wnioski często mijają się potrzebami mieszkańców, a 9% nie ma zdania w tej sprawie.

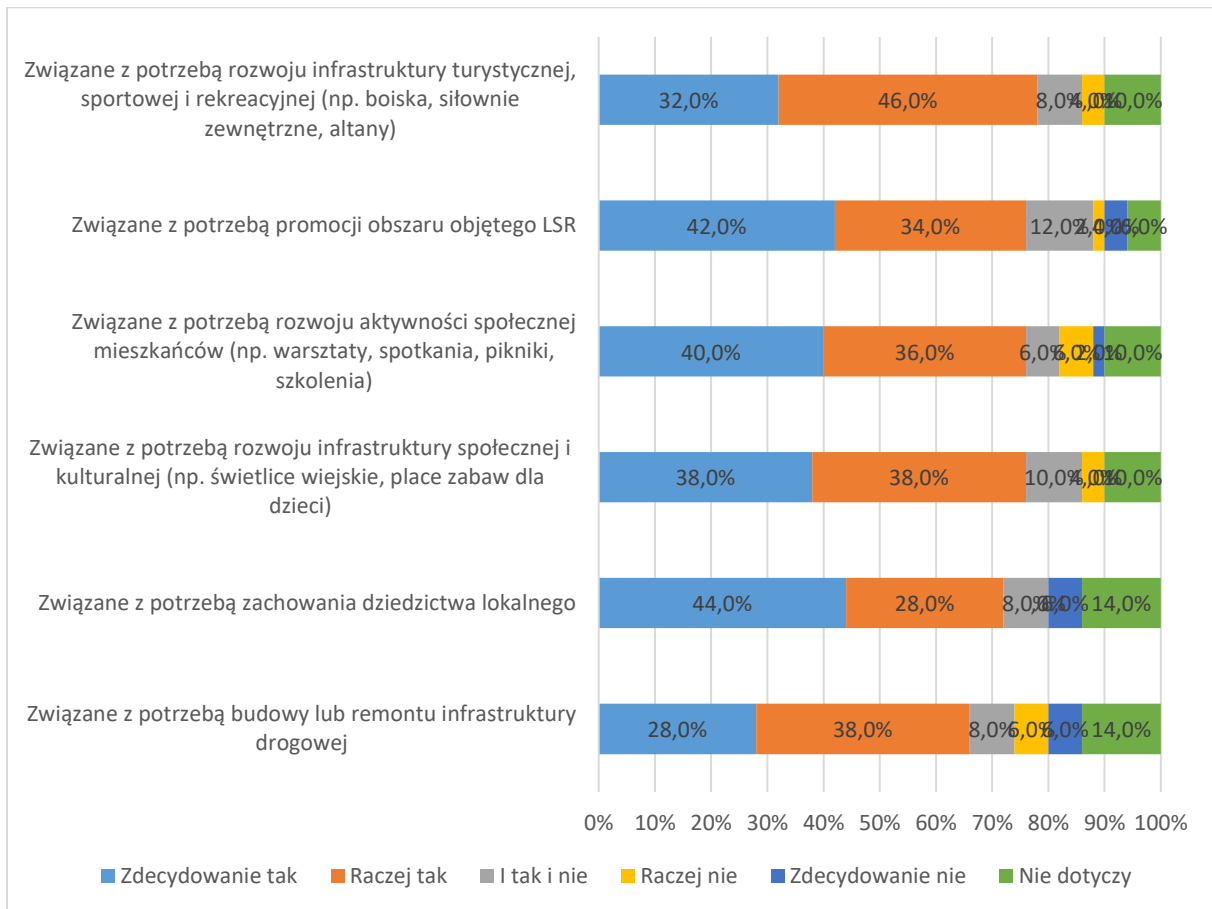
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło danych: badania własne

W zdecydowanej większości nabory wniosków przyczyniły się do rozwiązywania aktualnych problemów społecznych. Z listy którą umieściliśmy w ankiecie, nie mniej niż 66% ankietowanych twierdziło, że wnioski w danym obszarze odpowiadały na zapotrzebowania mieszkańców. Najwięcej pozytywnych odpowiedzi uzyskał obszar związany z gospodarką (zakładani i rozwój działalności gospodarczej, wyprzedzając infrastrukturę sportową i turystyczną, odpowiednio 84% i 78% pozytywnych stwierdzeń.

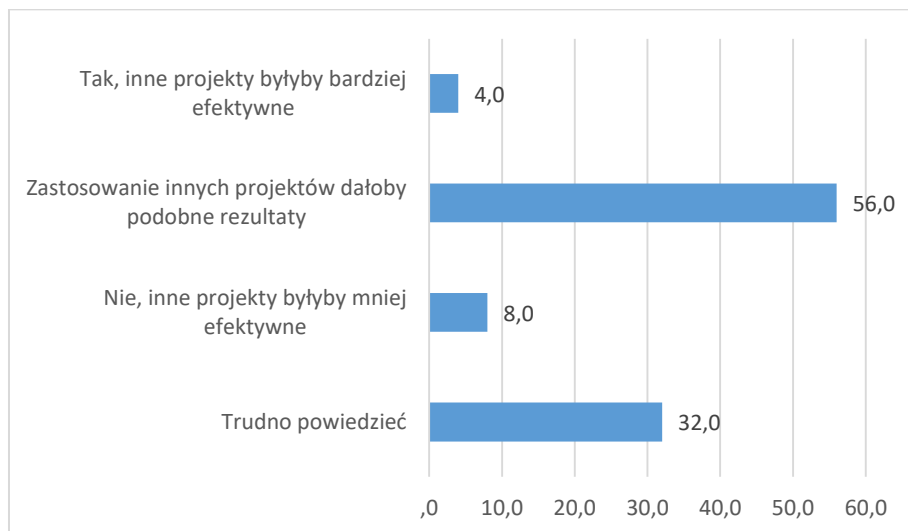
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą:?

Źródło danych: badania własne

Ankietowani są podzieleni w ocenie, czy za pomocą innych projektów można uzyskać podobne rezultaty. Niewiele, bo 4%, uważa, że inne projekty byłyby bardziej efektywne. 8% jest przeciwnego zdania, a 56% powiedziało, że rezultaty osiągnięte przez inne projekty byłyby podobne. 32% nie ma zdania w tej sprawie.

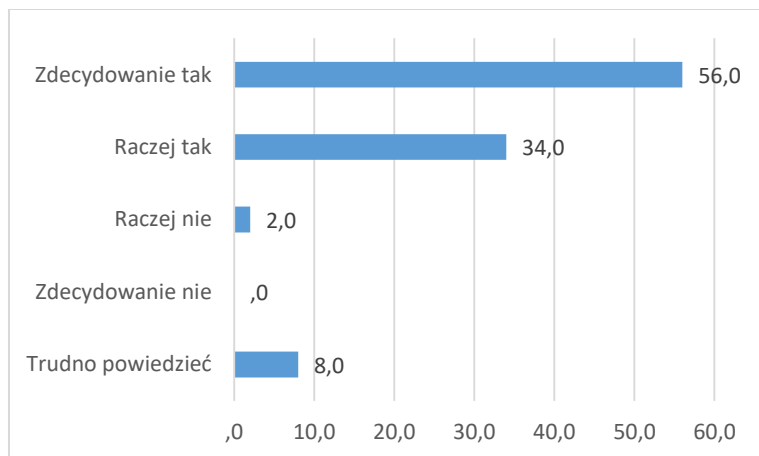
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło danych: badania własne

90% beneficjentów i wnioskodawców uważa, że środki przeznaczone na realizację LSR były wydawkowane efektywnie, w tym 56% zdecydowanie zgadza się z tym zdaniem. 8% ankietowanych nie ma zdania, a tylko 2% uważa, że środki były wydawane nieefektywnie.

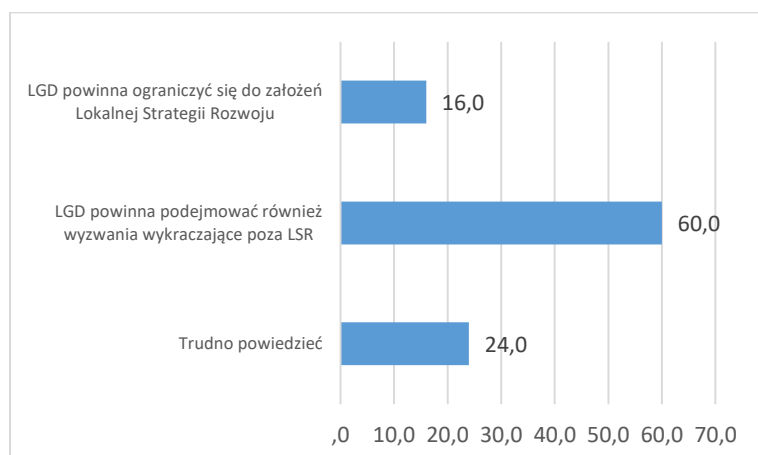
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło danych: badania własne

Większość badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że LGD powinna podejmować i realizować wyzwania wykraczające poza Lokalną Strategię Rozwoju. Przeciwnego zdania jest 16% odpowiadających.

Wykres 25. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Źródło danych: badania własne

Doradztwo biura LGD

Lokalna Grupa Działania zobowiązana jest do udzielania bezpłatnego doradztwa osobom i instytucjom, które zamierzają ubiegać się o wsparcie. Liczba udzielanego doradztwa wzrastała wraz z ogłaszaniem kolejnych naborów wniosków. Najwięcej takich spotkań odbyło się w 2018 (82) oraz 2020 roku (69). Zarówno wnioskodawcy jak i członkowie Rady wskazują, że doradztwo biura ma kluczowe znaczenie dla jakości wniosków. Jakość wniosków, z kolei przekłada się na ich realizowalność. Dzięki zastosowaniu dodatkowych punktów za udział w doradztwie w lokalnych kryteriach wyboru praktycznie wszystkie wnioski były, przed złożeniem, konsultowane w biurze. Jakość doradztwa jest powszechnie uznawana za bardzo wysoką. Ciekawym jest, że nawet wnioskodawcy, którzy nie otrzymali dofinansowania bardzo pozytywnie wypowiadali się w wywiadach indywidualnych o pracownikach biura, ich pomocy oraz zaangażowaniu.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Walne Zebranie Członków jest najważniejszym organem Stowarzyszenia. Spotkania tak licznej grona zwykle nie wykraczają poza jeden raz w ciągu roku. Jednak ze względu na to, że to WZC podejmuje decyzje o zmianach w Strategii zebrania musiały odbywać się częściej. Oczywiście zakres podstawowego dokumentu LGD powinien być pod stałą kontrolą WZC, ale można by zastanowić się czy obowiązków aktualizacyjnych nie scedować, wzorem innych LGD, na Zarząd. Pięciosobowy Zarząd spotykał się dużo częściej, a o zakresie tych spotkań może świadczyć wzrost liczby posiedzeń zbieżny z liczbą ogłaszanych naborów wniosków.

Tabela 29. Zebrania organów LGD

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Walne Zebrania Członków	2	2	5	4	4	2
Posiedzenia Zarządu	13	10	22	20	17	20
Posiedzenia Rady LGD	2	5	9	10	14	9

Źródło: dane LGD

Zadaniem Rady LGD jest ocena i wybór wniosków oraz ustalenie kwoty wsparcia dla poszczególnych operacji. Rada LGD „Gminy Powiatu Świeckiego” składa się z 14 osób reprezentujących wszystkie sektory oraz partnerskie gminy. Dzięki dobrej współpracy z biurem Rada może sprawnie prowadzić postępowania i dokonywać rzetelnej oceny wniosków. Posiedzeń Rady najwięcej było w 2020 roku, ale ostatnie 4 lata należy określić jako pracowite. Do końca 2021 roku Rada rozpatrzyła 295 wniosków o dofinansowanie (z tego wybrane zostało 211 wniosków). Wiedząc objętość każdego wniosku i jego załączników widać wyraźnie jak wielką pracę wykonała Rada LGD.

Realizacja planu komunikacji

Celem planu komunikacji, zapisanego w Strategii, była *poprawa wymiany informacji i wzajemnej komunikacji z mieszkańcami obszaru Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”*. Zaplanowano szereg działań komunikacyjnych, które służyły głównym celom komunikacji czyli przekazywaniu informacji o funkcjonowaniu LGD, wspieraniu wiedzy wnioskodawców oraz zbieraniu informacji zwrotnych od członków LGD i mieszkańców.

- Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020
- Działania informacyjne w zakresie zasad ubiegania się o dofinansowanie w ramach LSR (zasady, kryteria, wymagana dokumentacja aplikacyjna)
- Bezpośrednie wsparcie szkoleniowo-doradcze
- Działania informacyjne w zakresie stopnia realizacji LSR
- Działania animacyjne dla mieszkańców LGD i z ich udziałem
- Działania promocyjne

Zasadniczym narzędziem komunikacji bezpośredniej były spotkania informacyjne dla mieszkańców obszaru LGD nt. warunków uzyskania wsparcia na działania służące realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w tym potencjalnych wnioskodawców. Do końca 2021 roku zorganizowano i przeprowadzono 36 spotkań z mieszkańcami. Oprócz spotkań z mieszkańcami prowadzono kampanię informacyjną związaną z ogłaszaniem naborów wniosków oraz prowadzono stronę internetową Stowarzyszenia oraz profil na jednym z portali społecznościowych. Aktywność LGD w sferze informacyjnej jest ogromna i godna pozazdroszczenia.

Szkolenia

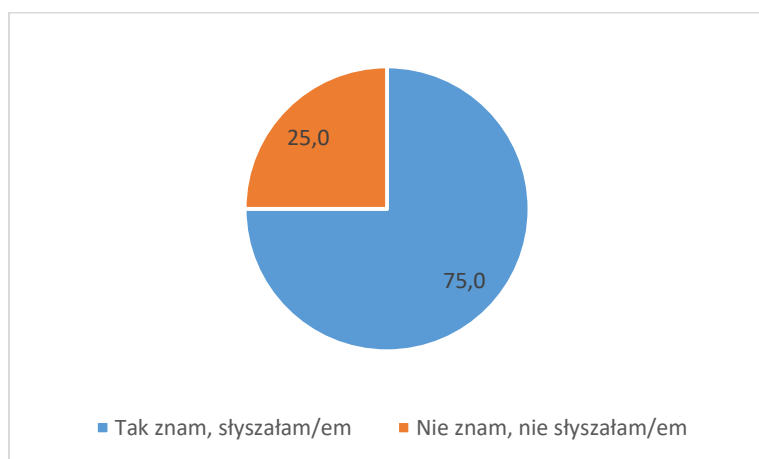
Plan szkoleń zmieniała się systematycznie wraz zdobywaniem wiedzy przez pracowników i członków Rady oraz oczekiwaniami i wyzwaniem stawianymi przed personelem. Początkowo szkolenia dotyczyły samego procesu wdrażania Strategii, funkcjonowania biura, procedur ale przede wszystkim doradztwa w zakresie opracowania wniosku, biznesplanu, a później również dokumentacji rozliczeniowej. Członkowie Rady przeszli szkolenia dotyczące procedur oceny i wyboru operacji oraz postępowania z poszczególnymi dokumentami stosowanymi w tych procedurach. W związku z pojawiającymi się wątpliwościami zorganizowano szkolenia z innowacyjności oraz związane z poszczególnymi przedsięwzięciami realizowanymi w Strategii.

Z czasem większy nacisk położono na kwestie komunikacji społecznej, komunikacji z mediami czy wspierające kompetencje interpersonalne. Wprowadzono również tematykę monitoringu i ewaluacji. Oczywiście nie zabrakło szkoleń specjalistycznych dotyczących pracy biura oraz kwestii wdrażania Strategii.

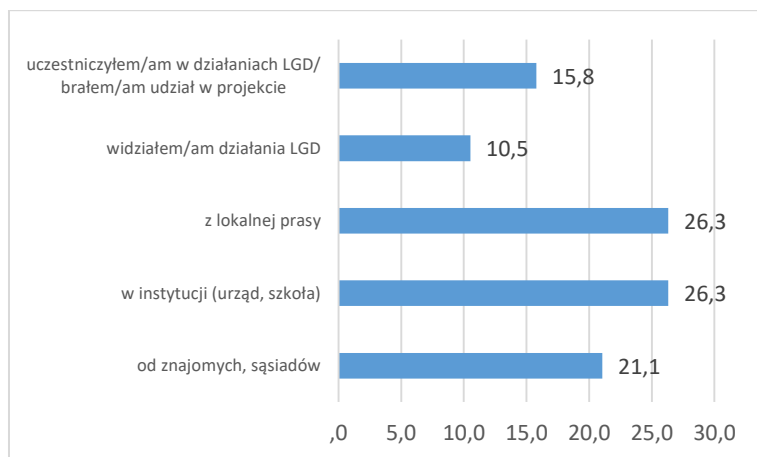
Rozpoznawalność LGD

Lokalna Grupa Działania jest organizacją powszechnie znaną. 75% ankietowanych zna LGD „Gminy Powiatu Świeckiego”. Mieszkańcy o LGD dowiedzieli się z lokalnej prasy i z instytucji (urzędy, szkoły).

Wykres 26. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania "Gminy Powiatu Świeckiego"?

Wykres 27. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Inne działania LGD

Lokalna Grupa Działania brała aktywny udział w regionalnych wydarzeniach kulturalno – promocyjnych, co najmniej kilkunastu rocznie. Pozwoliło to pracownikom LGD nie tylko promować działania organizacji ale również być na bieżąco, z tym co dzieje się w regionie.

Innym obszarem działalności LGD był udział w warsztatach i konferencjach naukowych. Szczególnie ważne z perspektywy realizacji LSR były konferencje organizowane wspólnie z Inkubatorem Przedsiębiorczości, szczególnie w trakcie Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości (organizowanego cyklicznie). W tym czasie miały miejsce m.in. spotkania dla przedsiębiorców z zakresu oferty ZUS, czy środków unijnych, pod wiele mówiącym tytułem, *Przedsiębiorco! zwiększ swoje szanse na sukces*. Dodatkowo prowadzono warsztaty dla uczniów Zespołu Szkół nr 2 w Chełmnie i Zespołu Szkół Menedżerskich w Świeciu, *Warsztaty Business model canvas dla uczniów*.

Ważną rolę w działaniach LGD miały wizyty studyjne. Pierwsza odbyła się w 2016 roku. Do siedziby Lokalnej Grupy Działania przyjechali przedstawiciele LAG Ammersee, Lokalnej Grupy Działania z Niemiec. W roku 2017 odbył się studyjny wyjazd do Inkubatora Kuchennego przy Kujawsko – Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Minikowie, *Dobre praktyki przetwórstwa lokalnego*. W kolejnych latach z powodzeniem wykorzystywano możliwości wyjazdu. W 2021 roku odbyła się dwudniowa wizyta studyjna do powiatu starogardzkiego i kościerskiego, *Przedsiębiorczość lokalna w praktyce*.

LGD bardzo dużą wagę przykładało na wsparcie rozwoju turystyki w regionie. W tym celu organizowano dedykowane warsztaty, festiwale i spotkania. W 2016 roku przeprowadzono warsztaty, *Turystyka wiejska 2.0 - jak skutecznie tworzyć oraz dystrybuować treści promujące atrakcje i oferty turystyczne*. W tym samym roku zorganizowano festiwal, *Festiwal Trzech Kultur – Kociewie, Kaszuby, Kujawy po sąsiedzku*. Lokalna Grupa Działania „Gminy Powiatu Świeckiego” była partnerem projektu prowadzonego przez LGD "Wstęga Kociewia", *Miejsca*

Przyjazne Rowerzystom na Kociewskich Trasach Rowerowych. Celem projektu było tworzenie (rozszerzanie) i wzmacnianie sieci kontaktów (budowę sieci współpracy) dla lokalnych grup działania z terenu Kociewia z innymi podmiotami z trzech sektorów, oddziałyującymi na rozwój turystyki rowerowej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

LGD organizuje cyklicznie, co najmniej 2 razy do roku, wydarzenia własne ukierunkowane na lokalną animację i rozwój aktywności społecznej. Były to pikniki tematyczne: *Rozwój Produktów Lokalnych i Turystycznych, Zachowanie dziedzictwa lokalnego, LGD Animatorem rozwoju społeczno – gospodarczego* oraz wydarzenia tematyczne: *Mamy mało czasu, LGD Animatorem Wsi, Qui-z-ES Tydzień Przedsiębiorczości z Ekonomią Społeczną, Warsztaty rękodzielnicze online z LGD „Świąteczny Skrzat”, Powitanie wakacji z LGD, Z LGD na Ty, Pożegnanie lata z LGD.* Wszystkie te działania nie tylko istotnie wpływały na budowanie kapitału społecznego na obszarze objętym LSR, ale również promowały fundusze europejskie oraz samą LGD.

Oprócz organizacji lub współorganizacji wydarzeń i projektów LGD intensywnie uczestniczyła w życiu społecznym regionu. Trudno systematycznie wypisać wszystkie takie inicjatywy ale kilka wydaje się szczególnie istotnych:

- Wielkanocny Kiermasz Kociewski w AKP (Akademicka Przestrzeń Kulturalna)
- Otwarcie sezonu turystycznego (2016)- Degustacja w konstelacjach – piknik rodzinny z koncertem na zamku w Świeciu
- Inauguracja Zielonego Targu w Tleniu
- Warsztaty w ramach projektu pn. "Zintegrowany produkt turystyczno - kulinarny "Poznaj Smak Doliny Wisły Niech Cię Zakole"
- Barwy Lata Dary Jesieni w Przysieku
- Festiwal Chleba w Janiej Górze
- Dzień Bałabuna - na Zamku w Świeciu
- Udział w wydarzeniu pn Otwarcie mennonickiego szlaku w Dolinie Dolnej Wisły
- Piknik Sołectwa Wery
- II Regionalne Forum Turystyczne Organizowane przez Kujawsko-Pomorską Organizację Turystyczną w ramach wojewódzkich obchodów światowego dnia turystyki w Toruniu
- Turniej Kół Gospodyń Wiejskich w Żukowie.
- Targi turystyczne „Wypoczynek” połączone z Toruńskim Festiwałem Smaku,
- Targi Turystyczno-Ogrodnicze "LATO na WSI – Święto Smaku i Tradycji"
- Udział w Korowodzie Kociewskim (2016) – Unikaty z Kociewia podczas Jarmarku św. Dominika w Gdańsku
- Festiwal Wisły w Toruniu w ramach obchodów Roku Rzeki Wisły.
- Dożynki Wojewódzkie (2017 r). w Świeciu.
- VII Piknik Leader .

- Regionalne Forum Turystyczne w Bydgoszczy organizowane przez Kujawsko-Pomorską Organizację Turystyczną
- Lato na Wsi Święto Smaku i Tradycji w Minikowie
- Korowód Kociewski (2017)- druga edycja korowodu podczas Święta Kociewia w ramach Jarmarku św. Dominika w Gdańsku .
- Festiwal Rzeki Wisły 2018
- Festiwal Sztuka Papieru w Chrystkowie
- Seminarium kujawsko-pomorskich LGD „Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w Województwie Kujawsko-Pomorskim – pierwsze doświadczenia”
- Udział w Kociewskim Forum Turystyki Wiejskiej.
- Kociewskie Uciechy - piknik rodzinny w Toruniu
- Korowód Kociewski (2018)
- Festiwal Smaku w Grucznie
- Barwy Lata Dary Jesieni
- II Kociewski Festiwal Rękodzieła i Folkloru
- Jarmark Adwentowy w Przysieku
- Korowód Kociewski (2019)

Jak widać część wydarzeń odbywała się systematycznie przez kilka lat. Po tak bogatej liście można podejrzewać, że gdyby nie ogłoszona pandemia Covid-19 to uczestnictwo LGD w aktywizacji społeczności byłoby co najmniej kontynuowane. Niestety lista wydarzeń kulturalnych i promocyjnych w 2020 roku była pusta.

Wśród działań promocyjnych szczególną rolę odegrały Mobilne Punkty Informacji (MPI). Z inicjatywy LGD informowano i doradzano mieszkańcom na czym polegają fundusze unijne i jaką ofertę dysponuje Partnerstwo. MPI prowadzone były przy okazji różnego typu wydarzeń i imprez organizowanych w poszczególnych gminach Powiatu Świeckiego. Atrakcyjna forma przekazu połączona z angażowaniem uczestników pozwoliła na podniesienie wiedzy o możliwościach wsparcia finansowego oraz wydatnie przyczyniła się do wzrostu rozpoznawalności LGD na obszarze powiatu. Mobilne Punkty Informacji były dostępne dla mieszkańców wielokrotnie, a w trudnych czasach pandemii organizowane były w wersji on-line.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

W LSR opracowano 7 przedsięwzięć z 17 wskaźnikami produktu. Pozwala to na wykonanie oceny realizacji wydatkowanych środków zarówno w aspekcie wykonanych płatności oraz podpisanych umów. Tylko w 1 przypadku na 17 realizacja umowy jest poniżej 50%, a w co trzecim przypadku jest to realizacja na poziomie przynajmniej 80%. W przypadku płatności, na

dzień sporządzania raportu, co oczywiste w tym trybie ewaluacji, mamy mniejszy procent wykonania. Tu także, w ponad połowie przypadków mamy co najmniej 50% przekazanych środków.

Tabela 30. Postęp rzeczowy

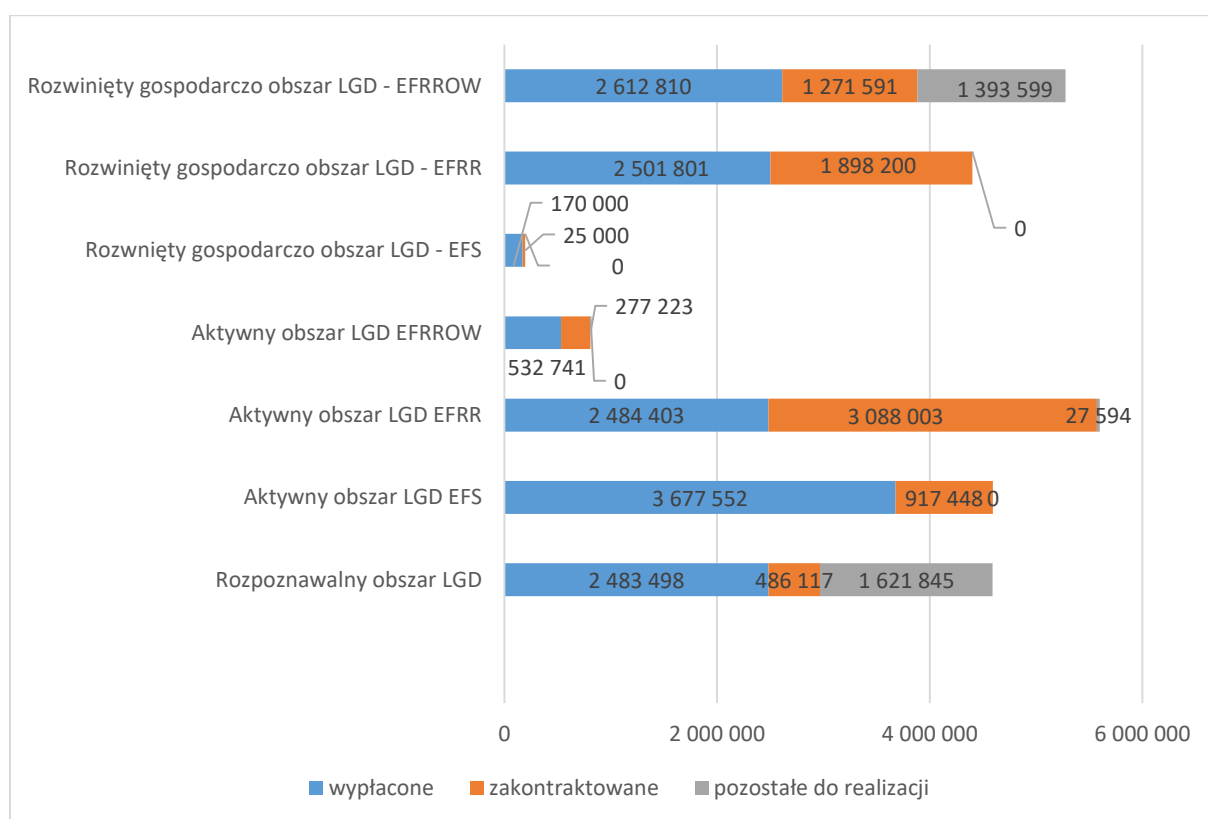
Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
Rozwinięty gospodarczo obszar LGD - EFRROW	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	sztuka	52	55,77	38,46
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	14	92,86	64,29
	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	sztuka	1	100,00	0,00
Rozwinięty gospodarczo obszar LGD - EFRR	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	sztuka	55	90,91	0,00
Rozwinięty gospodarczo obszar LGD - EFS	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	50	66,00	66,00
Aktywny obszar LGD - EFRROW	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg w zakresie włączenia społecznego	km	0,85	99,65	99,65
	Liczba inicjatyw zaspokajających potrzeby społeczne	sztuka	30	86,67	0,00
	Liczba szkoleń	sztuka	20	50,00	50,00
Aktywny obszar LGD - EFRR	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka	25	84,00	84,00
	Długość przebudowanych dróg gminnych	m	570	0,11	0,11
Aktywny obszar LGD - EFS	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	562	93,24	93,24
Rozpoznawalny obszar LGD - EFRROW	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	sztuka	21	76,19	47,62
	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	28	75,00	75,00
	Liczba osób objętych działaniami promocyjnymi	osoba	1500	400,00	33,33
	Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie na działania promocyjne	sztuka	3	66,67	33,33
	Liczba przygotowanych / zrealizowanych projektów współpracy między narodowej	sztuka	4	50,00	50,00
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuka	14	57,14	57,14

Źródło: dane własne LGD

Postęp finansowy – stan na 31.12.2021 r.

Najwięcej środków wypłacono w ramach *Aktywny obszar LGD EFS* (3,7 mln zł). Dodatkowo dla tego przedsięwzięcia zakontraktowano jeszcze 0,9 mln zł. Choć najwięcej środków (wg dostępnych na koniec 2021 roku danych) zostanie przekazanych w ramach *Aktywny obszar LGD EFRR* - 2,5 mln wypłacono, dodatkowo 3,1 mln zakontraktowano a 27 tys. zł pozostało do realizacji. Najniższą kwotę przeznaczono dla przedsięwzięcia *Rozwinięty obszar LGD EFS*. 170 tys. zł wypłacono, a 25 tys. zł zakontraktowano.

Wykres 28. Postęp finansowy

Źródło: dane własne LGD

Opis projektów współpracy

LGD „Gminy Powiatu Świeckiego” brała udział projekcie współpracy (na przygotowanie i na realizację). Wspólnie z LGD "Wstęga Kociwia" i LGD "Chata Kociwia" podpisano umowę o przyznaniu pomocy w ramach wniosku na przygotowanie międzynarodowego projektu współpracy, *Promowanie lokalnych produktów, usług oraz lokalnej przedsiębiorczości w ramach współpracy*. W 2019 doszło do bardzo ciekawego projektu międzynarodowego. Celem projektu było zwiększenie rozpoznawalności obszarów objętych LSR poprzez wzajemną

promocję walorów turystycznych obszarów lokalnych grup "Chata Kociewia", "Wstęga Kociewia", "Gminy Powiatu Świeckiego" oraz LAG Ammersee z Bawarii poprzez zorganizowanie trzech wystaw fotograficznych ukazujących walory turystyczne i gospodarcze Kociewia i Ammersee oraz integrację podmiotów z branży turystycznej. Wystawy promujące walory LAG Ammersee odbyły się na terenie Kociewia: Zamek Gniew, Grodzisko Owidz, Zamek Nowe, a wystawy promujące walory Kociewia odbyły się na terenie LAG Ammersee w Herrsching im Kurparkschlösschen oraz Dießen am Ammersee.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Z uwagi na przedłużenie realizacji Strategii w zakresie EFRROW do 2024 roku trudno jest dokonać oceny końcowego osiągnięcia wskaźników. Konieczność przeprowadzenia ewaluacji końcowej przed zakończeniem wszystkich działań wdrożeniowych powoduje, że wskaźnik oddziaływania celu ogólnego nie jest możliwy do weryfikacji. Zakładano, że do 2023 roku wzrośnie odsetek osób deklarujących, że obszar LGD został rozwinięty społecznie i gospodarczo. Właściwe badanie społeczne zostanie przeprowadzone po zakończeniu wdrażania Strategii.

Tabela 31. Cel ogólny LSR

Cel ogólny	Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru LGD do końca 2023 roku				
	Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Do 2023 roku wzrośnie odsetek osób deklarujących, że obszar LGD został rozwinięty społecznie i gospodarczo.		%	0	5	Dokumentacja LGD, ankiety stan początkowy i końcowy.

Źródło: Strategia LGD

Ocena wpływu na kapitał społeczny

LGD podejmowała szeroko zakrojone i zróżnicowane działania by wzmocnić kapitał społeczny obszaru LGD. W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że w Strategii jeden celów szczegółowych literalnie dotyczył tego aspektu: *Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do końca 2023 roku*. Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej oraz inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej to działania, które realizowano w ramach poszczególnych przedsięwzięć. Granty prowadzone w ramach EFS, a ukierunkowane na organizowanie społeczności lokalnej i animacji społecznej powodowały, że poprzez działania organizacji pozarządowych LGD wywierała pozytywny wpływ na rozwój społeczny mieszkańców obszaru.

Wpływ ten odbywał się również pośrednio, poprzez budowę lub przebudowę infrastruktury społecznej i rekreacyjnej, szczególnie obiektów infrastruktury na obszarach zrewitalizowanych. Dzięki poprawie infrastruktury mieszkańcy mają dostęp do miejsc, które wspierają aktywność społeczną. Takie wsparcie odbywało się również w ramach projektów „miękkich” realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Operacje nakierowane na osoby wykluczone społecznie to także działania wspomagające budowanie kapitału społecznego.

Budowanie kapitału społecznego to nie tylko działania projektowe. Lokalna Grupa Działania wspierała lokalnych liderów i organizacja pozarządowe również poprzez przekazywanie

gadżetów, nagród w konkursach oraz przekazując istotne informacje. To szczególnie ważne, by LGD utrzymała swoją pozycję lidera o zasięgu ponadgminnym. Informacje przekazywane organizacjom dotyczą możliwości finansowania projektów z LGD oraz źródeł zewnętrznych, ale także wiedza, kto może materialnie lub organizacyjnie pomóc w przeprowadzeniu imprezy lub uroczystości.

Jeszcze jednym kanałem budowania kapitału społecznego jest wspieranie przedsiębiorczości. Odbywa się to poprzez nabory i finansowanie wniosków przedsiębiorców i przyszłych przedsiębiorców. Niezwykle istotna jest również ścisła współpraca pomiędzy LGD i Stowarzyszeniem Wspierania Rozwoju Gospodarczego Ziemi Świeckiej "Inkubator Przedsiębiorczości". Rozwój biznesu oraz pomoc przedsiębiorcom bezpośrednio wpisuje się w budowanie zasobów kapitału społecznego.

W przyszłości należałoby kontynuować rozpoczęte działania. Wznowienia wymaga bardzo ambitny i zakrojony na szeroką skalę program uczestnictwa LGD w inicjatywach kulturalnych i społecznych prowadzonych przez różne instytucje obszaru LSR. Wsparcie osób wykluczonych powinno uwzględniać zmiany społecznie i gospodarcze jakie zachodzą w kraju. Sama Strategia powinna być bardziej elastyczna i nastawiona na systematyczne i szybkie zmiany i korekty planu działania w sytuacji, gdy badania społeczne i konsultacje wskazują na zmiany.

Przedsiębiorczość

Znaczna część budżetu LGD to działania na rzecz wspierania przedsiębiorczości. W ramach funduszy PROW to ponad połowa środków. Przeprowadzono szereg naborów wniosków na podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej. Po zwiększeniu środków zwiększeniu uległy również wskaźniki. Obecnie stan docelowy wskazuje przyznanie 52 premii na założenie działalności gospodarczej oraz rozwój 14, już istniejących przedsiębiorstw. Środki na premie przyznawane w kwocie 50 tys. nie ciszą się tak dużym zainteresowaniem jak kiedyś. Może to wynikać z inflacji i zmniejszenia realnej wartości premii. Znacznie więcej chętnych znaleźć mogą fundusze EFRR typu *Wsparcie inwestycyjne dla mikro i małych przedsiębiorstw*. Liczba zainteresowanych zdecydowanie przekracza możliwości finansowe jakimi dysponuje LGD. Trzecim funduszem, w ramach którego można wspierać przedsiębiorczość to EFS. Projekty grantowe pozwalają na wsparcie dla osób wykluczonych i umożliwiają podniesienie ich kompetencji, a przez to szans na rynku pracy.

Jedną z form rozwoju gospodarczego jest również sieciowanie ofert i aktywności przedsiębiorców. Wsparcie tych, którzy działają w zakresie turystyki zakłada projekt sieciowania usług tego typu. Wniosek został zatwierdzony przez Radę, a beneficjent podpisał umowę. Jeśli nie zajdą nieoczekiwane wydarzenia to również w tym zakresie uda się osiągnąć wskaźnik i polepszyć sytuację przedsiębiorców.

Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości to także współpraca z Inkubatorem Przedsiębiorczości, instytucją współfinansowaną przez Gminę Świecie oraz Powiat Świecki.

Wzajemne korzystanie z zasobów LGD i Inkubatora sprawia, że jest to kolejny kanał, poprzez który Lokalna Grupa Działania aktywizuje lokalnych przedsiębiorców i wspiera ich rozwój.

Stowarzyszenie nie ma wątpliwości co do konieczności kontynuowania działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Nie jest jednak jasne jak w przyszłości kształtować się będą możliwości pomocy z poszczególnych funduszy. Obecnie największe nadzieje pokładane są w projektach grantowych, niemniej poprawa warunków finansowania w ramach PROW może sprawić, że ta ścieżka pomocy będzie bardziej atrakcyjna.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Powiat Świecki jest obszarem atrakcyjnym turystycznie. Opis zaprezentowany w Strategii wskazuje na znaczące zasoby zarówno w zakresie atrakcji przyrodniczych i historycznych jak i rozbudowanego zaplecza obsługi turystów. Szczególnie rozbudowane są szlaki piesze i rowerowe. Z powyższych powodów LGD założyła w Strategii znaczące nakłady na dalszy rozwój turystyki. Jedno z przedsięwzięć *Rozpoznawalny obszar LGD* nakierowane było w dużej mierze na wsparcie turystyki. Były to konkursy na budowę nowych lub przebudowę obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz konkursy dotyczące działań promocyjnych.

W lokalnych kryteriach oceny wniosków zastosowano premię za działania na rzecz turystyki. Wnioskodawcy mogli otrzymać dodatkowe punkty w większości konkursów jeśli operacja wykorzystuje lokalne zasoby w kierunku rozwoju usług turystycznych. Działanie to znacząco podniosło liczbę operacji ukierunkowanych na turystykę, lub uwzględniających wykorzystanie lokalnych zasobów. Liczba punktów w kryteriach nie były duża, ale w wielu przypadkach decydowała o wyborze lub niewybraniu projektu do dofinansowania.

Obok działań konkursowych LGD podjęło projekt współpracy międzynarodowej, który nakierowany był na zwiększenie rozpoznawalności obszarów objętych LSR, wzajemną promocję walorów turystycznych oraz integrację podmiotów z branży turystycznej.

Wszystkie powyższe działania przenika idea propagowania atrakcyjności turystycznej Kociewia. Chęć stworzenia silnej marki lokalnej oraz rozpowszechnienia wiedzy o tym obszarze Polski towarzyszy LGD nie tylko w działaniach projektowych ale również w aktywności Stowarzyszenia w wydarzeniach promocyjnych i kulturowych regionu. Dotyczy to organizowania warsztatów, festiwali i spotkań oraz działań ukierunkowanych na budowanie sieci kontaktów między LGD.

Grupy defaworyzowane

Diagnoza przeprowadzona w ramach opracowania LSR w 2015 roku wykazała, że na obszarze LSR szczególnego wsparcia wymagają poniższe grupy i kategorie osób:

- Osoby młode 18-29 r.ż., w tym absolwenci szkół
- Osoby starsze powyżej 50 r.ż.
- Osoby bezrobotne oraz bierne zawodowo

- Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
- Kobiety

W lokalnych kryteriach wyboru pojawiły się dodatkowe punkty za kierowanie działań projektowych do powyższych grup defaworyzowanych. Wydaje się, że te działania oraz konkursy nakierowane wprost na wsparcie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz bezrobotnych i biernych zawodowo sprawdziły się. Wskaźniki oraz opinie mieszkańców wskazują na to, że działania wpisywały się w potrzeby mieszkańców oraz pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Mimo, że wsparcie grup defaworyzowanych skutkowało poprawą sytuacji wskazanych wyżej kategorii osób to nie sposób zauważyć, że po 7 latach od diagnozy może być konieczne zweryfikowanie wiedzy na ten temat. Wstępne badanie wykonane w trakcie zogniskowanego wywiadu grupowego wykazało, że dwie pierwsze kategorie grup defaworyzowanych nadal wymagają pomocy (seniorzy oraz dzieci i młodzież). Pozostałe kategorie nie znalazły się na liście najbardziej potrzebujących. Ze względu na jednostkowy charakter nie można generalizować tych wyników, ale z pewnością wskazuje ono na potrzebę częstszego weryfikowania aktualności Strategii w tak newralgicznym punkcie.

Innowacyjność

Innowacyjność jest aspektem trudnym do zdefiniowania i operacjonalizacji. Już w Strategii wskazano, że mieszkańcy nie rozumieją terminu innowacyjności. Zgodnie z zaleceniami w lokalnych kryteriach wyboru pojawiło się premiowanie nowych lub istotnie ulepszonych usług lub produktów. W związku z tym, wnioskodawcy uwzględnili w swoich projektach elementy innowacyjności. Częściej pojawiały się one w operacjach związanych z przedsiębiorczością, rzadziej i mniej ciekawe we wnioskach samorządowych. Mimo, że większość wnioskodawców otrzymała punkty za innowacyjność trudno znaleźć przykłady, które mogłyby zainspirować szersze grono mieszkańców. Zdaniem uczestników wywiadów pogłębionych jest trudne, a nawet niemożliwe wypracowanie prawdziwej innowacji w ramach projektów o stosunkowo niskiej wartości.

Projekty współpracy

Projekt współpracy został szczegółowo opisany w podrozdziale 5.4. w sekcji *Opis projektów współpracy*. W opinii członków LGD był on ważnym elementem działań na rzecz rozwoju turystyki na obszarze LSR. Do jego zalet można zaliczyć materialne efekty wystaw fotograficznych ale przede wszystkim możliwość prowadzenia projektu według zdiagnozowanych przez LGD potrzeb lokalnych. Pod względem merytorycznym jest to dobre i ciekawe narzędzie realizacji pomysłów i idei wypracowanych w LGD. Do negatywów należy zaliczyć rozbudowane procedury, długi czas rozpatrywania i rozliczenia wniosku oraz kwestie sposobu finansowania.

Obecnie LGD przygotowuje się do kolejnego projektu współpracy dotyczącego atrakcji przyrodniczych razem z 3 innymi Lokalnymi Grupami Działania. Efekt operacji będzie można podsumować w najbliższym czasie.

Ocena funkcjonowania LGD

Spirytus movens funkcjonowania LGD jest realizowanie Strategii i osiągnięcie wskaźników. Zasadniczym sposobem realizacji tego celu jest ogłaszanie naborów wniosków na realizację poszczególnych przedsięwzięć. Proces ten wymaga zaangażowania Zarządu, biura oraz członków Rady LGD, a wymiarze organizacji dokumentów zasadniczych również Walnego Zebrania Członków. Proces ten pochłania większość aktywności LGD.

Po stronie wnioskodawców uczestniczą lub mogą uczestniczyć wszystkie 3 sektory Partnerstwa. Najrzadziej o fundusze LGD ubiegali się przedstawiciele sektora społecznego. Organizacje pozarządowe stanowią tylko niewielką część beneficjentów. Dużą rolę odgrywają samorządy, zarówno po stronie wnioskodawców jak i wsparcia funkcjonowania LGD. Mimo dużego zaangażowania w sięganiu po środki przez przedsiębiorców, ich wkład w funkcjonowanie Partnerstwa można nazwać nieproporcjonalnym.

Podstawową rolę w funkcjonowaniu LGD odgrywa biuro Stowarzyszenia. Jakość pracy biura jest oceniana jednoznacznie jako bardzo wysoka. Dotyczy to wszystkich poddanych ocenie aspektów, od organizacji czasu pracy, kompetencje pracowników czy kultury osobistej i podejście do klienta. Wysokie oceny pracy biura uzyskano również w wywiadach pogłębionych prowadzonych wśród wnioskodawców. Szczególnie ważne są pozytywne opinie pozyskane od tych wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania ze strony LGD. Organizację pracy biura docenił również przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego, z którym przeprowadzono wywiad. Obiektywne dane oraz opinie respondentów wskazują na bardzo dobre rozwiązanie organizacyjne łączące funkcję Prezesa Stowarzyszenia z funkcją dyrektora biura. Taka dodatkowa kompetencja pozwala lepiej i szybciej podejmować decyzji i sprawniej je realizować.

Działania informacyjno – promocyjne prowadzone były zgodnie z harmonogramem. Początkowo były to ogólne kampanie informacyjne związane z propagowaniem idei RLKS oraz możliwości jakimi dysponuje Strategia. Z czasem, spotkania i szkolenia prowadzono w bezpośredniej bliskości ogłaszanych naborów wniosków. Szkolenia dotyczyły procesu składania wniosków, sposobu wypełniania wniosków, procedur aplikacyjnych oraz lokalnych kryteriów wyboru operacji. Szkolenia i spotkania poprzedzone były akcją promocyjną uwzględniającą własną stronę internetową, portale społecznościowe oraz strony internetowe partnerskich samorządów. Efekty realizowanych operacji ukazały się w publikacji promującej produkty poszczególnych operacji (w planach LGD jest wydanie drugiej edycji). Jakość doradztwa świadczonego przez pracowników biura LGD oceniana jest bardzo wysoko. Dotyczy to nie tylko ankiet prowadzonych bezpośrednio po doradztwie, ale przede wszystkim

wywiadów indywidualnych oraz ankiet internetowych prowadzonych w ramach ewaluacji końcowej. Liczba doradztwa liczona według metodologii ministerstwa zbliża się (na koniec 2021 roku) do 300. Jednak liczba ankiet pojedynczych oceny doradztwa jest znacznie większa. Działania animacyjne prowadzone były, w pewnym sensie, pośrednio przez beneficjentów w ramach projektów grantowych oraz bezpośrednio przez biuro i Zarząd LGD. Do tych drugich zaliczyć można wszystkie zorganizowane przez LGD wydarzenia oraz te, w których Stowarzyszenia uczestniczyło jako partner. Bogata lista tego typu wydarzeń pokazuje jak dużą rolę przykładu LGD do aktywizacji mieszkańców. Niestety ograniczenia nałożone w czasie ogłoszonej pandemii spowodowały prawie całkowite „wygaszenie” społecznej aktywności Partnerstwa. Jest to szczególnie widoczne w konfrontacji z działaniami przed pandemią. Obecnie następuje systematyczne wznowianie podejmowanych wcześniej działań. LGD nosi się również z zamiarem reaktywacji wydarzeń kulturalnych, które pełnią dodatkową funkcję promocji Stowarzyszenia jak na przykład Festiwal 3 kultur.

Barierą skutecznego działania w ramach aktywizacji mieszkańców są rozbudowane procedury pozyskiwania dofinansowania oraz wszechobecna biurokracja. Części idei i pomysłów nie da się realizować ze względu na długi czas rozpatrywania wniosków. Rozwiązaniem są projekty grantowe, niemniej również one wymagają uproszczenia dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej (dobrym przykładem może być formuła grantowa Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności). Pomocne byłoby również szersze możliwości swobody merytorycznej podejmowanych przez LGD działań. Dobrym przykładem są tutaj projekty współpracy, jednak obowiązujące tam procedury, sposób finansowania i czas odzyskania zainwestowanych funduszy sprawia, że narzędzie to jest mało przyjazne. Główną potrzebą jest możliwość szybkiego działania oraz zaufanie instytucji zarządzających do rzetelnej wiedzy LGD co do realnych potrzeb mieszkańców obszaru LSR.

Ocena procesu wdrażania

Postęp rzeczowy, i skorelowany z nim postęp finansowy, realizowany jest zgodnie z planem i obecnie nie ma uzasadnionych zagrożeń osiągnięcia wszystkich założonych wskaźników. W przypadku zdiagnozowanych problemów i trudności dochodziło do korygowania planu działania, tak by skutecznie dofinansowywać te działania, które odpowiadają na ważne potrzeby mieszkańców obszaru. Nie można mówić o całkowicie sztywnym podejściu Samorządu Województwa do zmian w LSR ale większa elastyczność z pewnością posłużyłaby wzmocnieniu efektywności dostępnych środków.

Procedury naboru, wyboru i realizacji projektów zależne od LGD były maksymalnie uproszczone ale nie zmienia to faktu, że są trudne, nieprzyjazne dla wnioskodawców oraz poprzez swoje skomplikowanie, trudne do realizacji. Wnioskodawcy, z którymi przeprowadzono wywiady wskazali, że słabo znają procedury, które w ich opinii są nieprzejrzyste i obszerne. Gdyby nie pomoc doradcza biur w wielu przypadkach nie udałooby się zrozumieć zapisów dokumentacji. Konsekwencją tak skonstruowanych procedur jest

konieczność korzystania przez wnioskodawców ze wsparcia firm konsultingowych. Z jednej strony wnioski opracowane w ten sposób są lepszej jakości, z drugiej zaś trudniejsze do realizacji z powodu wpisywania się w maksymalne wartości większości kryteriów wyboru operacji. Konieczność korzystania ze wsparcia zewnętrznego podnosi koszty dostępu do dofinansowania, co nie sprzyja najbardziej potrzebującym wsparcia. Zasadniczo największym problemem związanym z całością procedury jest czas, który upływa pomiędzy ogłoszeniem naboru, a momentem rozpoczęcia działań oraz końcowym rozliczeniem projektu. W przypadku przedsiębiorców skutkuje to zmianami w zakresie cen oraz dostępności materiałów i maszyn oraz warunkami na rynku pracy. Samorządy, z kolei borykają się z dezaktualizacją kosztorysów prac budowlanych czy remontowych.

Lokalne kryteria wyboru operacji były dobrze skonstruowane i pełniły swoją zasadniczą rolę wyboru najlepszych operacji. Nie były jednak idealne o czym mogą świadczyć wprowadzane w nich zmiany. Członkowie Rady, dla których katalog kryteriów jest głównym narzędziem pracy pozytywnie wypowiadali się o jakości kryteriów. Najwięcej problemów sprawiały kryteria innowacyjności i ochrony klimatu. Dosyć liberalne podejście do definiowania innowacyjności jako „czegoś nowego” spowodowało, że nietrudno było uzasadnić konieczność przyznania punktów.

System wskaźników jest odpowiednio opracowany i pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach. Informacje z instytucji zarządzającej służyły systematycznie i pozwalały na określenie postępów realizacji operacji, którymi zajmował się Urząd Marszałkowski. Niemniej system, w którym większość skutecznej, końcowej realizacji operacji nie zależy od działań LGD sprawia, że rozliczenie Strategii uzależnione jest od instytucji zewnętrznych.

Wartość dodana podejścia LEADER

Efekty działań podejmowanych w ramach realizacji Strategii są skutecznie wykorzystywane i promowane. Dzięki aktywności LGD budowana jest mentalność mieszkańców, gdzie kładzie się nacisk na wartości lokalne, tożsamość i poczucie wspólnotowości. Przykład sukcesu związanego z realizacją projektu, na który pozyskano finansowanie z LGD motywuje inne osoby i organizacje do pójścia w jego ślady. Buduje to zaufanie do Partnerstwa i podkreśla rolę lokalnego lidera. Rozpoznawalność i wiedza o działaniach Stowarzyszenia powoduje również, że pełni ono rolę centrum dystrybucji informacji. Daje to asumpt do podjęcia bardziej formalnych działań do ugruntowania swojej pozycji lidera sieciowania inicjatyw lokalnych.

Wykorzystanie wytworzonego w ramach działań LGD potencjału rozwojowego najlepiej widać w zakresie infrastruktury. Budowa lub rozbudowa infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i turystycznej daje możliwości aktywności społecznej w tych miejscach. Mimo, że nasycenie tego typu infrastruktury na wsiach obszaru LSR jest duże to ciągle występują braki i wyraźne zapotrzebowanie na kolejne działania. Wykorzystanie utworzonego potencjału wzmocnione

jest również aktywną działalnością promocyjną LGD, zarówno w mediach społecznościowych jak i w formie publikacji dobrych praktyk.

Dzięki zastosowaniu pełnej formuły RLKS można mówić o dużym stopniu komplementarności prowadzonych działań. Rozwój infrastruktury, szczególnie na obszarach rewitalizowanych pozwala na zastosowanie projektów grantowych w ramach funduszy EFS. Działania aktywizujące idealnie wpisują się z dogodnymi warunkami wytworzonymi wcześniej z innych funduszy. Komplementarność wymaga również uwzględnienia projektów inwestycyjnych samorządów wchodzących w skład Partnerstwa. Dobra komunikacja i przejrzystość w zakresie planów rozwojowych sprzyja współpracy i w konsekwencji uzupełnianiu się inicjatyw różnych aktorów.

Dodatkowe pytania badawcze

Jak już wspomniano, LGD wysoko ceni sobie współpracę z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego. Komunikacja i wymiana informacji spełnia wymagania i pozwala na sprawne rozliczanie dokumentacji i podsumowanie realizacji poszczególnych operacji w ramach przedsięwzięć. Systematyczne spotkania oraz informacje zwrotne powodują obopólne zadowolenie ze współpracy. Potwierdza to wywiad z przedstawicielem Urzędu Marszałkowskiego pracującego bezpośrednio z Lokalną Grupą Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”.

Jednym z największych problemów w realizacji strategii jest wydłużanie procesu: od złożenia wniosku do rozliczenia operacji. Procedury oraz ilość dokumentów potrzebnych na poziomie wnioskowania sprawiają, że LGD znaczną część swoich zasobów poświęca na pracę nad dokumentami oraz niepotrzebną biurokracją. Do tej kategorii problemów zaliczyć można brak spójnych procedur w odniesieniu do poszczególnych funduszy. Mimo nacisku na komplementarność działań, trudno takie samo podejście w kwestii współpracy EFROW, EFRR i EFS.

Kujawsko-pomorska sieć LGD jest bardzo użytecznym forum współpracy. Zaletą jest szybki przepływ informacji i duża ich wiarygodność. Samorząd Województwa może sprawnie komunikować się i konsultować z reprezentantem interesów wszystkich LGD.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Realizacja Strategii zakłada systematyczne osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu, a w konsekwencji ociążenie celu głównego i wskaźników oddziaływania. Lokalna Grupa Działania „Gminy Powiatu Świeckiego” zaplanowała działania w ten sposób by odpowiadać na aktualne potrzeby mieszkańców obszaru. Jednak zmiany społeczne i gospodarcze jakie zachodziły w ciągu ostatnich lat powodowały, że zainteresowanie niektórymi przedsięwzięciami było słabsze niż oczekiwano. Wnioski wyciągane w trakcie realizacji powodowały zmiany w planie działania, lokalnych kryteriach wyboru operacji czy alokacji środków. Wskazuje to na potrzebę większej elastyczności we wdrażaniu Strategii i możliwość szybkiego decydowania w sytuacji zmiany warunków społecznych.

Lokalna Grupa Działania podjęła bardzo ambitny plan aktywizacji społecznej i promocji. Organizowano działania własne ale częściej angażowano się w inicjatywy innych podmiotów i instytucji. Liczba tych aktywności jest imponująca, warta podkreślenia i naśladowania. Jednak ogłoszenie pandemii spowodowało, że większość instytucji i samorządów zaprzestało organizacji imprez kulturalnych, warsztatów i spotkań. W konsekwencji spowodowało to zastopowanie aktywności LGD. Sytuacja ta wykazała potrzebę wznowienia starych lub ustanowienia nowych przedsięwzięć własnych, zależnych od LGD. Przykładem może być Festiwal trzech kultur, który jako impreza własna Stowarzyszenia może być realizowana lub odwołana przez LGD niezależnie od woli innych partnerów.

Organizacja i przeprowadzenie naborów wniosków, szkolenia, doradztwo, dokumentacja projektowa pochłaniają zasoby biura LGD. Jest to nieuniknione, ale poziom biurokratyzowania tego procesu jest tak duży, że trudno znaleźć czas na inne aktywności. Skomplikowane procedury, odmienne dla każdego z funduszy powodują, że wśród pracowników biura potrzebna jest specjalizacja. Pokazuje to jak brak współpracy i synchronizacji procedur na poziomie Urzędu Marszałkowskiego utrudnia funkcjonowanie LGD. Rekomendacja dotycząca uwspólnienia procedur z poszczególnych funduszy nie dotyczy LGD ale nie może być w tym dokumencie pominięta.

Jakość procedur oraz ilość dokumentów jakie zgromadzić muszą wnioskodawcy, a które następnie musi zweryfikować LGD niepotrzebnie wydłuża proces uzyskania dofinansowania. W drastycznych, ale nie jednostkowych przypadkach wnioskodawcy rezygnują z dalszego procedowania ze względu na zmiany sytuacja gospodarczej. Dotyczy to zarówno wsparcia dla przedsiębiorców jak również JST, które zmagają się z dezaktualizacją harmonogramów i kalkulacji finansowych. Wpływa to również na plan działania LGD, szczególnie gdy na koniec wydłużonego okresu oceny, realizacji i rozliczenia beneficjent rezygnuje z dofinansowania i Stowarzyszenie ogłasza kolejny nabór na powracające środki. Skrócenie całości procedury jest kluczowym warunkiem sprawnego wdrażania Strategii.

Wspieranie przedsiębiorczości jest jednym z najważniejszych kierunków funkcjonowania Partnerstwa. Przedsięwzięcia uwzględniające pomoc dla nowych i istniejących firm oraz dla mieszkańców wykluczonych na rynku pracy dotyczą wszystkich trzech funduszy dostępnych w ramach RLKS. LGD dodatkowo wspiera działania biznesowe poprzez ścisłą współpracę z inkubatorem przedsiębiorczości. Wykorzystanie wszystkich powyższych możliwości pokazuje jak istotny jest ten aspekt w hierarchii celów LGD. Nie ulega wątpliwości, że w kolejnym okresie programowania również będzie pełnić poczesną rolę. Ważne jest jednak zastanowienie jaki kierunek profilowania wsparcia będzie najlepszy i czy dotychczasowe ukierunkowanie rozwoju przedsiębiorczości na turystykę najlepiej przysłuży się rozwojowi obszaru objętego LSR.

Działania na rzecz turystyki również przybierały wiele form. Promowanie wykorzystania zasobów turystycznych pojawiło się w lokalnych kryteriach wyboru, a także przeprowadzono projekt współpracy oparty na walorach turystycznych. Wspierano turystykę z funduszy na aktywizację i promocję obszaru. Stowarzyszenie organizowało warsztaty i konkursy i uczestniczyło w wydarzeniach innych instytucji. Wśród przedsięwzięć znalazło się takie, które zakładało tworzenie i modernizację infrastruktury turystycznej. Wspierania marki produktów lokalnych jest jeszcze jedną z aktywności podejmowanych przez LGD. Jedyną rekomendacją może być wniosek o utrzymanie tak wielkiego zaangażowania Partnerstwa w promowanie walorów turystycznych Kociewia i całego Powiatu Świeckiego.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Bibliografia

1. Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Gminy Powiatu Śląskiego”
2. Wytyczna Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18.08.2017 r. nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
3. Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju (Warszawa, marzec 2017)
4. Blalock H.M., *Statystyka dla socjologów*, Warszawa 1977.
5. Górniak J., *Ewaluacja w cyklu polityk publicznych*, w Mazur S. (red.) *Ewaluacja funduszy strukturalnych – perspektywa regionalna*, Kraków 2007.
6. Haber A. (red.), *Ewaluacja ex-post. Teoria i praktyka badawcza*, Warszawa 2007.
7. Rossi P.H., Freeman H.E., Lipsey M.W., *Evaluation. A systematic approach*. Sage Publications Inc, 1999.
8. Haber A., Szałaj M. (red.), *Ewaluacja w strategicznym zarządzaniu publicznym*, Warszawa 2010.

9. Spis tabel i wykresów

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin.....	12
Tabela 1. Ludność ogółem w latach	14
Tabela 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni)	15
Tabela 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (kobiety).....	16
Tabela 4. Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni).....	16
Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety)	17
Tabela 6. Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni)	18
Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety).....	18
Tabela 8. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	19
Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem)	20
Tabela 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	21
Tabela 11. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	21
Tabela 12. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Mieszkańców	22

Tabela 13. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	23
Tabela 14. Bezrobotni zarejestrowani ogółem	24
Tabela 15. Bezrobotni zarejestrowani (mężczyźni).....	25
Tabela 16. Bezrobotni zarejestrowani (kobiety)	25
Tabela 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach)	26
Tabela 18. Pracujący w gminach ogółem	27
Tabela 19. Pracujący w gminach (mężczyźni)	28
Tabela 20. Pracujący w gminach (kobiety).....	28
Tabela 21. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	29
Tabela 22. Liczba rodzin otrzymujących zasiłki na dzieci	30
Tabela 23. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (w procentach) 30	
Tabela 24. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. Mieszkańców	31
Tabela 25. Miejsca noclegowe w lipcu	32
Tabela 26. Dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	33
Tabela 27. Tereny zieleni: parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (w hektarach) ..	33
Tabela 28. Obszary prawnie chronione (w hektarach)	34
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	35
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”? ...	36
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:	37
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:	38
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	38
Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?	39
Wykres 8. Jakie są powody?	39
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	40

Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	40
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	41
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	41
Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?	42
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:	43
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	43
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD	44
Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach: ..	45
Wykres 18. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?.....	46
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	47
Wykres 20. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	48
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	49
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą?	50
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	51
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	51
Wykres 25. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	52
Tabela 29. Zebrania organów LGD	53
Wykres 26. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania "Gminy Powiatu Świeckiego"?	54
Wykres 27. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?	55

Tabela 30. Postęp rzeczowy	58
Wykres 28. Postęp finansowy	59

10. Aneksy tworzone w toku realizacji badania.

Załącznik nr 1. Raport metodologiczny wraz z narzędziami badawczymi zastosowanymi w badaniu;

Załącznik nr 2. Anonimowe bazy wyników badania terenowego (wersja elektroniczna na płycie CD);

Załącznik nr 3. Prezentacja multimedialna z najważniejszymi ustaleniami Raportu końcowego